

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

ŠÁRKA STROMŠÍKOVÁ

II. ročník – navazující kombinované studium

Obor: Řízení volnočasových aktivit

**ŽIVOT A DÍLO DVOU VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ VALAŠSKA –
LADISLAVA NEZDAŘILA A ALENY VALOVÉ**

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Drahomíra Holoušová CSc.

OLOMOUC 2011

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu, prameny a elektronické zdroje.

V Olomouci dne 24. 1. 2012

.....

vlastnoruční podpis

Děkuji doc. PhDr. Drahomíře Holoušové, CSc., za obětavou pomoc a poskytování cenných rad při tvorbě práce, současně i pracovníkům Valašského muzea v přírodě, kteří mi byli ochotni zapůjčit historické prameny, z nichž jsem měla čest čerpat informace.

Velké poděkování bych chtěla vyslovit také paní Aleně Valové, která byla ochotna se mnou spolupracovat a poskytnout mi drahocenné informace.

Obsah	Strana
Úvod	5
Ladislav Nezdařil	
1 Dětství a mládí Ladislava Nezdařila	9
1.1 Rodný kraj Valašsko	9
1.1.1 Historie vzniku Tylovic	10
1.2 Rodinné poměry Ladislava Nezdařila	12
1.3 Doba studií	14
2 Válečná léta v životě Ladislava Nezdařila	17
2.1 2. světová válka a její dopad na Valašsko	17
2.1.1 Osvobození Tylovic	18
2.2 Umělecká činnost Ladislava Nezdařila během válečného období	19
2.3 Vzpomínky na válku ve statích českých literátů	21
3 Dokončení vzdělání a první pracovní příležitosti Ladislava Nezdařila	23
3.1 Zahájení studia na Filozofické fakultě Karlovy Univerzity	23
3.2 Významný kamarád a spolužák Peter Demetz	24
3.3 Zahájení pracovní dráhy a pedagogická činnost Ladislava Nezdařila	27
4 Publikační činnost Ladislava Nezdařila	30
4.1 Sbírkky poezie	30
4.2 Překlady české poezie do německého jazyka	33
4.2.1 Spoluautorská díla	34
4.3 Odraz literárního díla ve výtvarné a televizní tvorbě	36

4.3.1	Horní chlapani v dramatické a hudební podobě	40
4.3.2	Rozhovor s valašskou zpěvačkou Alenou Valovou	41
5	Čestná uznání a vzpomínky na Ladislava Nezdařila	44
5.1	Oslavy výročí nedožitéch narozenin	45
	Alena Valová	
6	Vzpomínky na dětství a období dospívání v životě Aleny Valové	47
6.1	Rodiště Aleny Valové	45
6.2	Volba povolání a následné pracovní uplatnění	49
7	Historie kulturního života obce Vigantice	51
7.1	Zásluhy Aleny Valové na kulturním dění v obci	51
8	Hudba jako celoživotní koníček Aleny Valové	54
8.1	Spolupráce s Josefem Navrátilem	55
8.2	Spolupráce s hudebními soubory	56
9	Vydavatelská a publikační činnost Aleny Valové	59
9.1	Písničky pro děti	62
10	Pracovní plány Aleny Valové	67
	Závěr	69
	Seznam použité literatury, pramenů a elektronických zdrojů	71
	Přílohy - Seznam příloh	

Úvod

Valašsko, kout republiky bohatý na přírodní krásu a žalostně chudý pro obživu obyvatel. Neúrodné lány polí, strmé kotáry, švestkové sady nad nimiž visí Damoklův meč šárky – to vše mne obklopuje při toulkách touto krajinou, jíž ve svých myšlenkách vzdávám hold. Krajinu formují lidé a ty zase ovlivňuje charakter krajiny. Měli bychom se tedy umět dívat kolem sebe a dokázat čerpat to, co nám zde zanechala příroda a naši předci. Proto, když narazím v babiččině knihovně na básnickou sbírku Horní chlapci, divím se, že o jejím autorovi nevím nic. Jak je možné, že jsem tyhle překrásné verše doposud nečetla. Když se přesvědčím, že nejsem jediná, komu tento literární skvost byl utajen, nabývá téma mé diplomové práce konkrétní podobu.

Rožnov pod Radhoštěm je malebné, turisty hojně vyhledávané městečko, které se pyšní Valašským muzeem v přírodě, jehož historie sahá až do roku 1925. Valašské muzeum v přírodě vlastní muzejní knihovnu, která je cenným informačním zdrojem. Shromažďuje velké množství informací, z nichž studenti, historici či kulturní pracovníci čerpají údaje k nejrůznějším výročí nebo významným událostem. A přesto dochází k situacím, kdy pro nedostatek informací jsou prezentovány jen nepodložené útržky ze životů významných osobností Valašska. Výjimku netvoří ani osobnost Ladislava Nezdařila, jehož přínos pro českou kulturu je nepostradatelný a přesto neprávem opomíjený.

Dovoluji si říct, že každý z nás se v nejtěžších životních okamžicích vrací do vzpomínek. Od nelehké reality se distancuje sněním, často se pak vrací zpět do dětství do své rodné chaloupky ke svým blízkým. Každý máme svou skrytou komůrku, ve které je nám teplo. Někdy ji otevíráme na podnět vůně, fotky, písničky či amuletu. Tyto pocity v nás evokují konkrétní podněty s nejasným původem. Každý člověk pečuje o duši odlišným způsobem a každý si také střeží své kulturní dědictví, které předává svým dětem. Od jedince není daleko k sousedovi, od souseda ke kamarádovi, k celé vesnici, městu a kraji, se kterým jsme spjati. Ne každý má schopnost zformulovat své myšlenky a dát jim konkrétní podobu textu, písničky či obrazu.

Dnešní prudce se rozvíjející doba stále častěji zapomíná na to, že je důležité se občas zastavit, ohlednout se a poděkovat svým předkům. Naštěstí jsou mezi námi

takoví, kteří to za nás udělají. Proto je třeba takové lidi ctít a věnovat jim velký dík stejně jako L. Nezdařilovi.

Cílem předkládané diplomové práce je připomenout význam díla valašského umělce, básníka, pedagoga Ladislava Nezdařila a současné propagátorky Nezdařilovy poezie Aleny Valové. Ve své práci chci upozornit na přítomnost a významnou úlohu lidové poezie, která by měla mít místo v knihovně každého z nás.

Pro vyobrazení podstatných etap Nezdařilova života, bylo nezbytné rozsáhlé studium a porovnání písemných pramenů, dobových materiálů a tiskovin. Na základě prostudování podkladů jsem pak sestavila jednotlivé části práce.

První kapitolu jsem věnovala básníkovu rodnému kraji, zaměřila jsem se na historii vzniku Rožnova pod Radhoštěm a jeho původní části Tylovice. Vysvětluji zde otázky týkající vymezení rodiště a zachycení dětství L. Nezdařila.

Do následující kapitoly zapracovávám válečná léta, která měla velký dopad na veškeré dění ve společnosti. Válka poznamenala nejen Nezdařilova studia, ale také životy jeho blízkých. Psychické následky válečných let ovlivnily vývoj jeho literární tvorby, kterou již v následující kapitole rozdělují do několika chronologicky uspořádaných období.

V poslední části práce věnované L. Nezdařilovi, se věnuji jeho uznáním, které mu udělilo zejména Valašské muzeum v přírodě prostřednictvím organizace oslav básníkovy nedožitých narozenin.

Na základě vytrvalého pátrání po informačních zdrojích jsem se setkala s Alenou Valovou a od této chvíle nabrala má práce novou dimenzi. Nabyla jsem přesvědčení, že tak významná a přesto skromná osobnost jako je zpěvačka A. Valová si zaslouží rovněž poděkování za propagaci Nezdařilovy poezie, ale také představení své vlastní hudební a literární tvorby. Z těchto důvodů jsem se od sedmé kapitoly práce začala věnovat pouze jí a jejímu dílu.

V šesté kapitole pátrám po prameni talentu A. Valové, proto se blíže zabývám jejím rodištěm a životopisnými údaji. Snažím se hledat odpovědi na příčinu volby povolání a následného pracovního uplatnění.

V osmé kapitole představuji veškeré zásluhy spojené s kulturním rozvojem obce Vigantice a společenskou angažovanost zpěvačky.

Když jsem začala předkládanou práci psát, netušila jsem, jak hluboce mne vybraná tematika zasáhne a ovlivní. Přesvědčila jsem se, že kdo se jednou setká s Nezdařilovými texty a procítí je srdcem, stává se jeho nekonečným obdivovatelem. Doufám, že tento text přispěje k uvědomění si těch nejprostších a přesto jedněch z nejcennějších hodnot, které hlásal prostřednictvím svých děl sám L. Nezdařil.

Tato práce byla napsána na doporučení Valašského muzea v přírodě, kde bude uložena k nahlédnutí nejen návštěvníkům a studentům, ale také pracovníkům muzea. Věřím, že se stane cenným zdrojem informací, ze kterého bude čerpáno za účelem doplnění znalostí o oboru.

Ladislav Nezdařil

1 Dětství a mládí Ladislava Nezdařila

Dětství je základním stavebním kamenem našeho života. Je to období, ze kterého mnozí z nás čerpají sílu po zbytek celého života. Můžeme ho nazvat šablonou, kterou nám vstíplí rodiče a dle níž v dospělosti vychováváme své děti.

Také L. Nezdařil těžil ze svého dětství a nespočetněkrát se nechal unášet asociacemi, které v něm navozovaly duševní klid a vháněly mu úsměv do tváře.

1.1 Rodný kraj Valašsko

Valašské kotáry, strmá skaliska, přívalové deště, nepřístupné jeskyně – to vše lahodí poetickému srdci básníka, ale také přináší velmi těžký život pro Valacha. Dřevěné chalupy zasazené do rozkvetlých luk mečíků a pižmovek, ale také odlehlé samoty krčící se na samých vrších kamenitý kotárů nastiňují drsnou krásu Beskyd.

Název Valašsko se objevil teprve až po třicetileté válce (r.1648) a zahrnoval horskou část východní Moravy a Těšínska. Na Těšínsku toto označení v průběhu let zcela vymizelo, naopak na Moravě se dochovalo dodnes. Badatelé se shodují, že Valaši pocházejí z Rumunska, odkud se pasáci ovcí stěhovali se svými stády přes Tatry a usazovali v lokalitách dnešního Valašska. Sami Valaši se nejčastěji považují za potomky betlémských valachů čili pastýřů. Proto bylo právě na Moravě vytvořeno nejvíce vánočních koled. Valaši byli zvyklí tvrdě pracovat a obdobným způsobem se také dokázali vyjadřovat.¹ Jejich slovní projev nejlépe vystihl zlínský pedagog a etnograf F. Bartoš: „*Nářečí valašské je nejzachovalejší, nejpřesnější a nejpěknější ze všech dialektů českomoravských; tak plyně a tak lahodně, jako z úst Valašky karlovske nezní nikde řeč naše česká. Mluveno jsouc nářečí valašské zcela jinak se nese než hbitě, jadrně a plyně, na Karlovsku a Rožnovsku s přízvukem poněkud polským.*“²

Abychom porozuměli Nezdařilovým básním, musíme vědět, kdo to vůbec byli zbojníci, portáši či salašníci. Na Moravě proběhla řada povstání, kdy se poddaní bouřili proti robotě. Odpor proti feudálům se projevoval v tom, že zámožné vrstvě obyvatelstva

¹ KRAMOLIŠ, Č. *Vlastivěda Moravská*. Brno: Musejní spolek, 1907, s. 20 – 21.

² BARTOŠ, F. *Lid a národ. Sebrané rozpravy národopisné a literární*. 1. vyd. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2003, s. 229.

byl zbojníky násilně odjímán majetek. Zbojníci okrádali bohaté kupce, ale vykrádali také fary nebo kostely. Pod vlivem Jánošíkovské tradice byli zbojníci často označováni jako tzv. horní chlapi, kteří pouze hájili práva prostého lidu a postupem času se stali lidovými hrdiny. Jelikož bylo v první polovině 18.století zbojnictví velmi rozšířeno, byla donucena zemská správa zřídit proti nim sbor portášů. Portáši museli také střežit moravsko – slovenskou hranici a hlídat pašeráky, kteří přenášeli z Uher na Moravu tabák. Salašníci byli přesně protipólem dravých zbojníků a portášů. Salašnictví znamenalo specifický způsob chovu ovcí, při kterém se v letním období vyhnalo celé stádo ovcí na horskou pastvinu, kde se po několik měsíců páslo. O dojení a zpracování mléka se staral pastevec, neboli salašník.³

Typické valašské chalupy byly z kulatých klád, které byly zesekány do čtyřhranu a jejich mezery se vyplňovaly mechem. Proti větru byly chráněny šindelem. Chalupy z konce 18. století ještě nemívaly kuchyň, ale velkou místnost s pecí, na které se připravovaly brambory s mlékem, zátěrky, zelí a na významné svátky bylo i hovězí maso a bílý chléb od pekaře. Pec byla zdrojem tepla domova, pospolitosti a obživy. I při nízkých příjmech byli vždy Valaši veselí a pohostinní. Při každé činnosti bylo zvykem zpívat. Zpěv byl považován za zázračné koření, které dokázalo povzbudit chuť k práci. Přetrvávající lásku k lidové hudbě dodnes dokazuje existence celé řady pěveckých souborů folklorní hudby pro všechny věkové kategorie. Jsou to zejména soubory Bača, Beskyd, Bukovina, Javořina, Radhošť, Beskyd, Polajka, Malá Jasénka, Ovčák, Valaška a Hrachokout. Lásku k hudbě byla stejně silná jako láska k domovu, proto každý rodilý Valach nikdy nezapomene na svou rodnou chaloupku a žije v ní alespoň ve vzpomínkách. Čehož jsou také důkazem Nezdařilovy básně a vzpomínky na domov.⁴

1.1.1 Historie vzniku Tylovic

„Leží tu tiché, ztracené a věrné to rodné místo nenahraditelné“, těmito slovy vyjádřil Nezdařil obdiv ke svému rodišti.⁵

³ BALÁŠ, M. *Beskydy – Turistický průvodce ČSSR*. Praha: Olympia, 1987, s. 31 – 32.

⁴ <http://www.folklornet.com/index.php?page=4>

⁵ NEZDAŘIL, L. *Horní chlapi*. 3.vyd. Brno: Tisk, 1983, s. 111.

Jelikož články o L. Nezdařilovi uvádějí různá bydliště a rozličná místa narození, je potřebné uvést na pravou míru přesné označení lokality jeho rodného domu. Některé prameny označují rodištěm Tylovice, jiné město Rožnov pod Radhoštěm. Abychom pochopili proč tomu tak je, musíme se ponořit do historických údajů datujících období vzniku obou míst.

Historie vzniku samostatné obce Tylovice sahá až do roku 1505. Původní název byl Tyłowicze a v průběhu plynoucích let se několikrát změnil na Tylowitz (r.1675), Tillowitz (r.1718), Tylowitz (r.1751) až do dnešní podoby názvu, která se dochovala z roku 1881. Pojmenování obce bylo odvozeno od osobního jména Tiel, který je považován za jejího zakladatele. Ke jménu Tiel byla pak pouze přidána přípona –ovice a vznikl konečný název Tylovice.⁶

Tylovice se táhnou na východ od centra města Rožnova pod Radhoštěm a protéká jimi říčka Hážovka. Po levé straně Hážovky stály původní selské grunty. Slovo grunt označuje: přirozenou část zemského povrchu, která je oddělená od sousedních částí pozemku hranicí územní správní jednotky nebo hranicí katastrálního území, hranicí dražby, hranicí vlastnickou, hranicí druhu pozemku popřípadě rozhraním způsobu dle druhu využití pozemků.⁷

Grunty v Tylovicích byly od sebe odděleny pouze zahradami, nikoli ploty. Po pravém břehu Hážovky měli svá obydlí rolníci a zemědělci. Obec vznikla o necelé jedno století později než město Rožnov. První zmínky o Rožnově sahají až do roku 1411, kdy byl označován Rosenow. A jelikož měl Rožnov v roce 1881 již 3007 obyvatel, museli se noví osadníci rozptýlit i do sousedících Tylovic.⁸

V letech 1849 – 1960 spadaly Tylovice k politickému okresu Valašského Meziříčí a od roku 1850 až do roku 1949 do obvodu rožnovského. Když 1. července 1960 došlo ke sloučení sousedních obcí Hážovice s Tylovicemi, vznikla tak zcela nová obec s názvem Rysová. V roce 1980 byla sloučena s městem Rožnovem pod Radhoštěm a rozdělena pouze na místní části města. Ovšem dodnes jsou obě části v povědomí

---

⁶ NEKUDA V. (ed). *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. Valašské Meziříčí: Hvězdárna, 2002, s. 844.

⁷ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Grunt>

⁸ NEKUDA V. (ed). *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. Valašské Meziříčí : Hvězdárna, 2002, s. 826 – 827.

Valachů zakotveny jako samostatné vesnice. Také jedním z největších důvodů přidružení vesnic bylo nejasné vymezení přesného sousedství.

Když se 8.února 1922 narodil Ladislav Nezdařil, byl tento rok v poznámkách Českého odboru zemědělské rady moravské v Tylovicích označen rokem suchým.⁹ Dle sčítání obyvatel z roku 1921 bylo v obci evidováno 100 domů a 636 trvalých obyvatel. První matriční údaje začala obec zaznamenávat v roce 1860.

1.2 Rodinné poměry Ladislava Nezdařila

Ladislav Nezdařil se narodil do rodiny soudního revidenta gruntovních knih Čenka Nezdařila a Ludmily rozené Chudějové. Otec Čeněk se narodil 17.6.1873 v zemědělsky založené rodině na Hané. Prvním světovou válku prožil na frontách a poté ho osud zavedl na Valašsko, kde potkal svou životní lásku Ludmilu Chudějovou. Aby mohl vykonávat práci, která zajišťovala solidní plat, musel splnit zkoušku ze soudní agendy a poté nastoupit na soudní oddělení okresního úřadu města Rožnova do funkce soudního revidenta gruntovních knih.¹⁰

Matka Ludmila se narodila 28.8.1886 v Tylovicích v rodině koželuha. Před svatbou pracovala jako učitelka a poté se plně věnovala výchově svých dětí a práci v domácnosti. Svůj pedagogický talent a lásku k učitelkému povolání předala všem svým čtyřem dětem. Jako první se manželům Nezdařilovým narodila dcera Marta (nar.1916), která vystudovala, stejně jako její mladší sestra Ludmila (nar.1919), pedagogický ústav a pracovala jako učitelka. O čtyři roky později se narodil syn Ladislav a jako nejmladší dítě se narodil Zdeněk (nar.1925), který po absolvování Filozofické fakulty UK nastoupil jako učitel a výchovný poradce na střední průmyslové škole vakuové elektrotechniky.¹¹ Jeho vynikající výsledky na poli pedagogickém potvrzuje rozsáhlá záslužná činnost v oblasti budování estetiky školy a podílení se na výchovných a výukových problémech žáků.¹²

---

⁹ NEKUDA V. (ed). *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. Valašské Meziříčí : Hvězdárna, 2002. s. 844.

¹¹ JUREČKA J. *Rekviem za staré Valašsko*, Opava: Slezská univerzita, 2002. s. 6.

¹² <http://www.roznovskastredni.cz/historie.php#historie-spse>

Rodný dům rodiny Nezdařilových se dodnes nachází v Tylovicích „U Kříže“, kde dožil své stáří otec (†1.12.1956) i matka (†29.11.1963). Toto označení lokality v Tylovicích se dochovalo doposud, ovšem celá ulice byla pojmenována Nezdařilova a každoročně se zde připomíná tradice Anenské pouti. Kříž je umístěn na malé návsi poblíž původní textilní továrny Reiser z roku 1894, která sloužila na výrobu pletených punčoch a zaměstnávala 50 dělnic a 350 domácích pracovníků. Od roku 1965 až do současnosti se v této budově nachází mateřská škola. Na kříži jsou zobrazeny iniciály L.P. 1856. Vedle kříže se dále nachází pomník se jmény padlých obětí, které zahynuly při osvobození obce v roce 1945. Obě dochované památky jsou oploceny a prošly v roce 2009 rozsáhlou rekonstrukcí, kterou financovalo město Rožnov pod Radhoštěm z rozpočtu správy majetku.¹³

Občané obce se živili obděláváním skromných valašských polí a proto byli vděční za jakoukoliv pracovní příležitost ve zdejší textilní továrně, která své výrobky vyvážela do Vídně a Pešti. Velkou tradici měl také chov hovězího dobytka a pastvinné hospodářství, což dokazuje Zpráva Českého odboru zemědělské rady pro markrabství moravské za rok 1911. V této zprávě jsou uvedeny záměry na chov ušlechtilého plemenného dobytka, které jsou plánovány na rok 1913. Zprávy Státního úřadu statistického z roku 1922 uváděly, že v celé Československé republice je 8,5% pastvin a z toho 5,3% celkové plošné výměry připadá na Valašsko. Vlhké podmínky dávaly ty nejlepší předpoklady pro zdárný chov dobytka a úspěšný mlékárenský průmysl.¹⁴

O zvelebení a získání vyšší výtěžnosti obilí a píce se zasloužil Emanuel Vencel, kterému vděčí valašský lid za nesčetné zásluhy v oblasti rozvoje zemědělství a zemědělského školství.

O služby v obci pečovali 4 obuvníci, 2 hostinští, 1 kovář, 2 obchodníci se smíšeným zbožím, byl zde 1 obchod krupařský, obchod se železem, který nesl název komisionářský a o zpracování kůží a kožešin se staral 1 koželuh. Sídlem řemeslníků a obchodníků byla Horní ulice, která dnes nese název Bayerova a vede od centra až do Tylovic. Zvláště oblíbený byl obchod s potravinami, který patřil Kláře Mlčochové.

---

¹³ NEKUDA V. (ed). *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. Valašské Meziříčí : Hvězdárna, 2002. s. 845.

¹⁴ ZAHALKA, J. *20 let Tylovic*. 1. vyd. Brno: Novina, 1934. s. 5.

Ta prodávala zboží na tzv. knížku, kde se zapsala pouze výše dluhu a poté ho dlužník splácel dle svých možností a výdělku.

O vzdělání dětí se staral staříček Vacula, který učil místní děti gramotnosti. Většina dětí chodila do školy do Rožnova, ale pro malou kapacitu dvou rožnovských škol, musely některé děti navštěvovat pouze místního učitele. Dle sčítání z roku 1897 neumělo číst ani psát 34,4 % občanů. Rychlý rozvoj gramotnosti dokazují údaje z roku 1907, které uvádějí už jen 8% analfabetů.¹⁵

1.3 Doba studií Ladislava Nezdařila

Ladislav Nezdařil nastoupil do první třídy obecné školy v Rožnově pod Radhoštěm, která sídlila v blízkosti náměstí vedle kostela. Pod vedením třídní učitelky Vaňurové se učil psát křídou na malou tabulku v dřevěném rámu. Jeho úkoly z oblíbeného místa v první lavici v následujícím školním roce opravovala učitelka Ustupská. Do třetí třídy nastoupil k učiteli Dohnalovi, který vyučoval v nejstarší rožnovské škole, která měla sídlo v městském parku. Na řídicím Dohnalovi L. Nezdařil obdivoval vypravěčské nadání a zálibně naslouchal jeho poutavému výkladu.¹⁶

V roce 1933 nastoupil spolu s dalšími 27 spolužáky na osmileté gymnázium ve Valašském Meziříčí, kde denně dojížděl lokální dopravou. Právě Valašské Meziříčí bylo jedno z prvních moravských měst, kde vzniklo již v roce 1871 české gymnázium. Na jeho vzniku měla významnou zásluhu tři města: Rožnov pod Radhoštěm, Valašské Meziříčí a Vsetín. Bez společné finanční pomoci a soudržnosti, by vznik gymnázia nebyl možný. V prvním školním roce se vyučovalo v domě s číslem popisným 18, který patřil rodině Michoňků. Následující školní rok se prostory rozšířily o učebny v budově Občanské záložny s číslem popisným 70, která sídlila přímo na náměstí. Ve školním roce 1873/1874 byly opět vytvořeny výukové prostory a to v domě s číslem popisným 68, který sídlil v Pospíšilově ulici. Školní rok 1875/1876 byl již zahájen ve zcela nově postavené budově v Husově ulici, kde gymnázium sídlí dodnes. Během svého provozu

---

¹⁵ KRAMOLIŠ, Č. *Vlastivěda Moravská*. Brno: Musejní spolek, 1907. s. 202.

¹⁶ NEZDAŘIL, L. CVIKL, Z. a VYSTAVĚL, V. *Rožnov pod Radhoštěm ve starých pohlednicích*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská kulturní agentura, 1997. s. 9.

si budova gymnázia žádala nemalé finanční náklady, které byly financovány za pomoci města Valašské Meziříčí.¹⁷

Říká se, že každému studentovi trvá cesta ze školy dvakrát déle než cesta do ní. Stejně tak Nezdařil při svých každodenních návratech domů neodolal zastávkám na rožnovském náměstí, jehož živý obraz mu byl velkou literární inspirací. Bylo těžké odolat linoucí se vůni z cukrárny cukráře Šilara, neobhlédnout nové zboží obchodníka Žingora a nepokochat se pohledem na vilu nejúspěšnějšího rožnovského továrníka Fassmanna. Kromě zámožných obchodníků utkvěl v Nezdařilově paměti také prostý pasák krav Tonek Pernica a nebo holič Navrátil, který se svým kufříkem obcházel stavení a stříhal nemohoucí občany.

Příprava do školy byla pro L. Nezdařila každodenní samozřejmostí, stejně jako výlety do okolních kopců a luk. Spolu se svými kamarády Milošem Juříčkem, Janem Petřvaldským, Julou Vaculou, Františkem Trškou a Josefem Filustkem vyráželi vstříc dobrodružstvím. Obzvláště je lákal lov říčních raků v říčce Hážovce.¹⁸

Již v době studií se u L. Nezdařila projevovalo mimořádné literární nadání, které dával na obdiv svými články ve Studentském časopise a v Lidových novinách. Jeho lásku k literatuře podporoval rožnovský knihkupec Hambálek, který mu půjčoval významné sbírky české poezie pouze za slib, že je vrátí nepoškozené.

Toto období označil sám L. Nezdařil za „jasmínová léta“ a právě tato léta považoval za léta nejšťastnější a to nejen z osobního hlediska, ale také z hlediska kulturního a hospodářského vzestupu národa.¹⁹

Rok 1941 byl pro L. Nezdařila i přes zkrušující ozvěny války rokem pozitivním. Stal se vítězem literární soutěže, kterou vyhlásil ostravský List mladých. Absolutní prvenství mu přinesla báseň s názvem Dvě rána. Štěstí ho neopouštělo ani u ústní maturitní zkoušky z českého jazyka, kdy si vylosoval svého oblíbeného básníka

---

¹⁷ BALETKA, L. *Valašské Meziříčí - Črty o vývoji města a jeho památkách*. 1. vyd. Valašské Meziříčí: Moravské tiskařské závody, 1971. s. 14.

¹⁸ NEZDAŘIL, L. CVIKL, Z. a VYSTAVĚL, V. *Rožnov pod Radhoštěm ve starých pohlednicích*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská kulturní agentura, 1997. s. 20 – 21.

¹⁹ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, r. 5, č. 18, s. 17.

Otokara Březinu. Maturitu úspěšně složil pod vedením třídního profesora RNDr. Otakara Kodla.²⁰

Nezdařilova touha po studiu literatury musela být následkem všudypřítomné války odložena na neurčito. Lidé v této nelehké době ztráceli veškeré sny a děkovali za každý den bez ztrát. Snad výstižněji definovala tuto nelehkou dobu následující slova od Ericha Fromma: „*Jediné, co je jisté, je minulost, a o budoucnosti je jisté jen to, že znamená smrt.*“²¹

---

²⁰ <http://www.gfpvm.cz/index.php?who=historie&page=abiturienti&zmenu=studenti>

²¹ FROMM, E. *Umění milovat*. 6.vyd. Praha: Český klub, 2010, s. 15.

2 Válečná léta v životě Ladislava Nezdařila

Válka neúprosně zasáhla do životů všech lidí. Jinak její atmosféru pociťovali Pražané, jinak se dotýkala života venkovanů či významných osobností. Pro všechny měla však společný důsledek: rozbolavěná srdce, sirotky, hlad a nepokoj.

2.1 2. světová válka a její dopad na Valašsko

V souvislosti s atentátem na Heindricha bylo vyhlášeno stanné právo, které upozorňovalo na právo státu uplatňovat mimořádná opatření.²² Byly prováděny četné kontroly osob související s domovními prohlídkami a kontroly dokladů totožnosti. Prvním místem kontroly na Valašsku byla obec Zašová, kde byla v noci 2.6.1942 provedena rozsáhlá akce, která odhalila přechovávání několika nehlášených osob. Rozsáhlá kontrolní činnost pak byla prováděna ve všech městech a vesnicích.

Vyhláškou č.215/1939 byly zavedeny lístky na potraviny, které se vydávaly obyvatelstvu dle několika věkových kategorií: děti do 6let, děti 6 – 14let, obyčejní spotřebitelé, těžce pracující a velmi těžce pracující. V důsledku postupující války byly normy neustále snižovány a lístky se začaly vydávat i na věci denní potřeby. Rozšiřoval se černý trh. Ze Slovenska se začaly pašovat potraviny, tabák a alkohol. Obyvatelé z měst jezdili na venkov a skupovali veškeré zboží. Nedostatek obuvi zapříčinil rozšíření výroby dřeváků, zvýšil se i počet ovcí chovaných za účelem zpracování vlny. Řada továren byla podporována nacisty. Na válečné produkci se nejvíce podílel podnik Zbrojovka ve Vsetíně, pyrotechnická továrna v Jablůnce a gumárny Optimit v Zubří. Nezaměstnaní byli najímáni na práce v Německu. Ten, kdo práci odmítl, byl odvezen do pracovního tábora. Ve dnech 30. března a 1.dubna 1939 bylo v Rožnově pod Radhoštěm najato 279 osob. I přes opakované žádosti úřadů, nebylo najímání zastaveno a do Německa odjížděli muži, ženy i studenti středních škol. Většina jich pak pracovala v německých

---

²² V Česku bylo stanné právo vyhlášeno ve dnech 27. května – 32.července 1942. Od roku 1990 bylo stanné právo definitivně zrušeno.

zbrojovkách. Vyhnout se otrockým pracím mohly pouze těhotné ženy a proto také ročník 1944 se stal statisticky početným.

Na školách byla zahájena germanizace, která měla za úkol vymýtit českou kulturu a tradice. Hlavním vyučovacím jazykem se stala němčina a docházelo ke zkreslování informací v duchu nacistické propagandy. Důsledkem projevu odporu vznikl vojenský odboj s názvem Obrana národa, v jehož čele byli hlavně učitelé – V. Drápala, S. Janeček a J. Rotrekl. Odboj se soustředil na zpravodajskou činnost, tiskl protifašistické letáky, shromažďoval zbraně, pečoval o uprchlíky a jejich převádění na Slovensko. 5. srpna 1943 založilo sedmičlenné obranné seskupení národa první partyzánskou skupinu. Následně vznikla řada nových partyzánských jednotek, některé dokonce spolupracovaly s 1. československou Brigádou J. Žižky. V období od září do osvobození stačily tyto partyzánské brigády uskutečnit 97 destrukcí, 55 přepadení četnických stanic, 23 přepadení vojenských jednotek a transportů. Na území okresu Vsetín proběhla největší protipartizánská akce v českých zemích a nesla název Tetřev. Byl proveden velký obkličovací manévr a začalo vyhledávání partyzánů. Zatčení partyzáni byli mučeni, vyslýcháni a veřejně popraveni, spolu s rodinami těch, kteří jim pomáhali. Přesto by boj partyzánů nebyl možný bez všestranné pomoci valašského lidu.

Nacistické barbarství nemělo hranice, důkazem toho je omráčení majora Z.Volského a jeho ukrývatele O. Nováka z Nového Hrozenkova. Tito dva byli zaživa pohřbeni tak, aby do jejich úst po probuzení proudil vzduch a oni museli umírat „zaživa“.

Území dnešního okresu Vsetín bylo osvobozeno ve dnech 2. – 7.května 1945. Rožnovsko bylo osvobozeno jednotkami 18. Rudé armády pod vedením generála A.I. Gastiloviče.²³

2.1.1 Osvobození Tylovic

Stejně jako většině měst a vesniček na Valašsku, se bombardování a bezmezná krutost nevyhnula ani Tylovicím. Německá vojska kopala zákopy směrem od textilní továrny v Tylovicích až k sousedním Viganticím. U Kříže bylo postaveno obrovské

²³ NEKUDA, V. a kol., *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. Valašské Meziříčí: Hvězdárna, 2002. s. 272 – 285.

střelné dělo a několik dalších menších jich bylo rozmístěno v blízkosti. Do oken továrny byly umístěny kulometry. Místní občané se ukrývali v zahradních sklepích. První výstřely zazněly v pátek 4.května 1945 v půl jedenácté dopoledne. Granáty ničily okolní domy a zranily spoustu lidí. Dřevěné chalupy hořely spolu se stodolami a lidé se snažili o záchranu dobytka.

Konečně přišlo sobotní ráno 5.května 1945 a na cestě se objevily ruské tanky, všude byla spousta vojáků, koní a děl, ale střelení neutichlo. Teprve až po vypátrání a následném odstřelení německých tanků došlo k ústupu německých vojsk. Střelba definitivně ustala až o půlnoci. První informace o osvobození potvrdil ruský rozhlas v německém jazyce, který byl umístěn v chalupě u Nezdařilů.²⁴

2.2 Umělecká činnost Ladislava Nezdařila během válečného období

Všudypřítomná válka podnítila Nezdařilovy pedagogické vlohy k jejich modifikaci na učitelském ústavu, kde po devět měsíců získával nezbytné kompetence pro výuku. Poté působil na rožnovských základních školách v touze vyhnout se nuceným pracem. Věnoval se také divadelní tvorbě. Své odbojové verše psal pod predikcí lidové písně. Spolu se svými kamarády zinscenoval *Máchův Máj*, *Baladu o námořníkovi* od J.Wolkera a *Manon Lescaut* od V.Nezvala. Nezdařil nezahálel ani po stránce literární a v roce 1943 mu byla pod pseudonymem Jan Sutnar vydána první básnická sbírka *Tiché lásky*.²⁵ V úvodu této básnické prvotiny nalezneme milostné básně, jejichž lyričnost vyplývá již ze samotných názvů: *Milostný vítr*, *Romance v dešti*. Pod vlivem politických okolností se také vytrácí lyričnost a básně začíná prostupovat smutek a rozhořčení, které je zřejmé již např. z názvu básně: *Pohádka v zahradě, kde se šíří*.²⁶ Ihned po vydání této básnické sbírky byl Nezdařil zatčen a odvezen do koncentračního tábora Osvětim.

Koncentrační tábor Osvětim byl založen 27.dubna 1940 na rozkaz Heindricha Himmlera v blízkosti polského městečka Oświęcim. Při budování tábora nikdo netušil, jak obrovská továrna na smrt se z něj stane. Zprvu sloužil jako žalář pro politické vězně.

²⁴ KULIŠŤÁK, M. *42Hodin Jak jsme prožívali osvobození*, 1.vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Kartis+Co s.r.o., 2005. s. 38 – 50.

²⁵ DEMEL, J. *Básník Horních chlapců Ladislav Nezdařil*, Valašsko, 1999, č. 1, s. 30.

²⁶ SUTNAR, J. *Tiché lásky*. 1.vyd. Moravská Ostrava: Praha: Lukášik, 1943. s. 8.

V roce 1941 registroval přes 10 000 zajatců a rozrostl se o novou část Osvětim II. - Birkenau. Na vybudování tábora se podíleli vězni z koncentračního tábora Dachau, mezi kterými byla řada významných českých osobností jako Josef Čapek nebo šéfredaktor Práva lidu Vincenc Charvát.²⁷

Po příjezdů nových vězňů do Osvětimi vždy probíhala tzv. selekce, kde pověřený nacističtina určoval kdo bude ihned zplynován a kdo bude odsouzen k otročké práci v jejíž závěru ho čeká smrt. Jednalo se o tzv. „vyhlazení smrti“.

V roce 1942 se počet vězňů zvýšil desetinásobně a to si vyžádalo přístavbu tábora v nedalekých Monovicích se zkratkovitým označením Osvětim III. A právě v těchto prostorech si německá firma I. G. Farben zřídila továrnu na výrobu syntetického kaučuku.²⁸ Původní název podniku byl I.G. Farbenindustrie AG. Tato společnost byla založena v roce 1925 jako čtvrtá největší na světě. I.G. Farben sdružovala šest společností a zabývala se výrobou chemického zboží, zejména barev. V průběhu druhé světové války začala spolupracovat s nacisty a po vzájemné dohodě vybuřovala linku na výrobu syntetického paliva a gummy. Později zde byl vynalezen nechvalně proslulý cyklon B, který měl původně sloužit k dezinfekci a který byl následně používán ve sprchách smrti.²⁹

Bezplatnou pracovní silou v továrně I.G. Farben byli vězni, mezi kterými pracoval i L. Nezdařil, který si zde následkem práce s chemikáliemi poškodil plíce. K Osvětimi patřilo ještě dalších 45 poboček „malých“ táborů, kde byli vězňové nuceni k otročké práci pro německé firmy. Nacisté v Osvětimi zavraždili 1,2 – 1,6 miliónu lidí převážně židovské národnosti

Za zdmí nechvalně proslulých vyhlazovacích táborů jako byly Treblinka, Sobibor, Dachau, Sachsenhausen a řada dalších umíraly rovněž tisíce lidí. Těm, kterým se podařilo projít jejich branami zpět, se nikdy nepodařilo setřást ze sebe psychické a fyzické následky utrpení.

L. Nezdařil byl z koncentračního tábora propuštěn v lednu 1945. Spolu s řadou emočně vypjatých zážitků a s poškozenými plícemi si sebou odvážel sbírku básní, která

---

²⁷ HAJŠMAN, J. *V drápech bestie*. 1. vyd. Praha: XYZ, s.r.o., 2010. s. 79.

²⁸ <http://www.holocaust.cz/cz/history/camps/auschwitz>

²⁹ <http://www.anticapitalista.com/revo-cz/2007/09/29/chemicko-farmaceuticky-kartel-cesta-pres-osvetim-k-evropske-unii-dil-1>

následně vyšla pod názvem Talisman a opět pod pseudonymem Jan Sutnar. Lyrické básně jsou plné vzpomínek na domov, kdy se v myšlenkách vrací do hřejivé náruče své matky. Vědomí, že na něj doma u staré pece opět čeká, jej naplňovalo a pomáhalo překonávat bolest a utrpení.³⁰

Vzpomínky na domov jsou v nejtěžších chvílích tím nejlepším lékem. Dle slov pamětníka koncentračního tábora J.Hajšmana: *„Duše nebrala na vědomí přítomnost; zůstávala, čím bývala ve svobodném životě. Ani jedinkrát za léta, kdy jsem byl v otroctví v Německu, nezdálo se mi nic o koncentráku; ve snu jsem žil vždycky jako svobodný člověk.“*³¹

2.3 Vzpomínky na válku ve statích českých literátů

Každé výročí od konce 2.světové války oslavoval s nadšením celý svět. Plátky denního tisku plnily články plné nesnášenlivosti vůči celému německému národu. Z následujících citací předních českých autorů můžeme vycítit napjatost vztahů vůči německému národu.

„Nedivme se vojákům. Byli prodchnuti nenávisť, bez níž se nedá bojovat. Němci byli pro ně zapřísáhlí nepřátelé a oni byli zapřísáhlými nepřáteli Němců. Byli zachvázeni touž protiněmeckou nenávisť jako tehdy celý národ.“ K. Richter³²

„Transfer německého obyvatelstva po druhé světové válce v Československu schvalovaly všechny vrstvy, politické a náboženské směry, které se podílely na protinacistickém odboji. Považovaly jej za legitimní ve jménu takových hodnot, jakými bylo dosažení trvalého míru a dobrých sousedských vztahů mezi Československem a Německem v budoucnosti.“ Pavlíček V.³³

³⁰ ŠULEŘ, O. *Paměť domova*. 1. vyd. Opava: Optys, 1994. s. 181.

³¹ HAJŠMAN, J. *V drápech bestie*. 1. vyd. Praha: XYZ, s.r.o., 2010, s. 63.

³² <http://www.ceskenarodnilisty.cz/clanky/phdr-karel-richter-csc-sudety-x.html>

³³ PAVLÍČEK, V. *O české státnosti: Úvahy a polemiky.1, Český stát a Němci*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2002, s. 258-259.

Pozoruhodný názor týkající se důsledků odsunu pohraničních Němců publikoval L. Nezdařil v časopise Tvar, kde se odvážil popsat negativní dopady tohoto kroku. České Němce, které většina národa nenazvala jinak než xenofobně znějícími výrazy, označil za spoluobránce českého národa. L. Nezdařil se dokázal oprostít od jednostranného pohledu válkou ukřivděného člověka a chápal skutečnost z pohledu opravdového literárního znalce. Nebál se proto odvážně vyzdvihnout práce německých literárních velikánů: Kafky, Rilkeho a Werfla, kteří ve svých dílech dokázali úchvatně zachytit atmosféru válečné Prahy.

Poukazoval také na velkou uměleckou ztrátu překladatelů jako byli H. Schönfeld a O. Eisner, kteří dokázali originálním způsobem přeložit Nezvalovu báseň Edison. Nebo také překladatelé lyrik J. Mühlberg a L. Fürnberg, byli rovněž přiměni k odchodu a pracovali už jen v diplomatických službách.³⁴

---

³⁴ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, č. 5, s. 17.

3 Dokončení vzdělání a první pracovní příležitosti Ladislava Nezdařila

Mnoho lidí si potřebu odpovídajícího vzdělání uvědomí až v průběhu pracovního života. Usednout zpět do školních lavic a zahájit studium se podaří jen těm nejhrouževnatějším. Rozhodující vliv na úspěšné dokončení studia má řada faktorů. Může to být touha po osobním rozvoji, finanční motivace, míra nadání a nebo podpora rodiny. Prostřednictvím těžkých válečných zážitků a doznívajících nelehkých dob, si L. Nezdařil vážil možnosti studovat daleko více, než v době studií na gymnáziu. Dosvědčují to vynikající studijní výsledky, které jsou uchovány v archivu Univerzity Karlovy.

3.1 Zahájení studia na filozofické fakultě Karlovy Univerzity

Po návratu z koncentračního tábora se podařilo třidvacetiletému L. Nezdařilovi naplnit svou touhu po literárním vzdělání a byl přijat na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy ke studiu germanistiky. Když v září 1945 zahájila filozofická fakulta opět výuku, zaplavily jí davy studentů. Největší zájem z pochopitelných důvodů vykazovalo studium anglistiky a rusistiky. Jak sám L. Nezdařil napsal: „Byla to vysokoškolská generace věkově zralejší, měla za sebou tvrdou zkušenost války, totálního nasazení nebo koncentračních táborů, někteří z nich i zkušenost odboje. Na univerzitu přicházeli, aby tam hledali spíše své ideály než pozdější zabezpečení funkční.“³⁵ Podzimní semestr v roce 1945 Nezdařil zahájil s velkou chutí a pracovním zaujetím.

Pod vedením jednoho z předních českých literárních vědců V. Černého, který byl známý svým protifašistickým odbojem, získával poznatky ze srovnávání literárních dějin. V. Černý velmi brzy odhalil talent a nadání nových studentů, nebál se je označit za nejslibnější generaci v dějinách české kultury posledního století. Jeho odhady se v následujících letech fakticky potvrdily.

---

³⁵ DEMETZ, P. *Pražská léta Reinera Marii Rilka*. 1. vyd. Praha: Aula, 1998, s. 148.

V. Černý byl v roce 1951 nucen opustit fakultu, protože se jeho myšlení neztotožňovalo s marxistickým výkladem dějin literatury faktu.³⁶ V. Černý také pracoval jako vydavatel Kritického měsíčníku, kde uveřejňoval verše Ortena a to pod pseudonymem Jílek nebo Jakub. Otisknutí těchto veršů bylo odvážné, neboť Orten byl komunistickým režimem kritizován pro svůj tzv. „buržoazní individualismus.“ Jeho smysl pro kritiku, která byla opodstatněná, dokázal také vystižně a srozumitelně popsat, což také dokazují jeho slova: „Úspěch a umění nejsou jedno a totéž.“³⁷ Svým politickým myšlením byl L. Nezdařilovi velmi sympatický a proto ho následně chápal jako jednoho ze svých vzorů.

Dalším významný profesorem, který zanechal stopy v životě L. Nezdařila byl germanista, lexikograf a autor učebnic H. Siebenschin, který vydal rozsáhlý česko – německý a německo – český slovník. Do jeho německého semináře usedlo pouze dvanáct studentů, přestože se Siebenschin zaměřoval zejména na problematiku česko – německých vztahů a styků pod vlivem A. Krause a O. Fischera. Fischer byl bývalým studentem germanistiky UK a zarputilým antifašistou, takže mohl působit na studenty velmi příkladným dojmem.

V literární tvorbě L. Nezdařila nastala odmlka, neboť pilně pracoval na diplomové práci s názvem: *Drei Kapitel über die tschechische Poesie in deutschen Übersetzungen*, kterou v roce 1949 úspěšně obhájil. Zásluhou výborných studijních výsledků a neutuchající potřeby nadále se vzdělávat, ukončil svá studijní léta akademickým titulem PhDr.

3.2 Významný kamarád a spolužák Peter Demetz

Když se řekne příjmení L. Nezdařil, vypluje v mysli historiků a badatelů také jméno Peter Demetz. O jejich výjimečném vztahu svědčí společná práce na knize *Pánbůh mi dluží jednu holku*. Málokdo už ale ví o jejich vzájemném kamarádství, které mělo své kořeny již v počátcích studia na vysoké škole. Při studiu byl P. Demetz pro Nezdařila

---

³⁶ Dostupné z: <http://www.ff.cuni.cz/FF-8793.html>

³⁷ DEMETZ, P. *Praha ohrožená 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010, s. 194.

velkým vzorem, ale také kamarádem a oporou. Oba spojovaly tíživé vzpomínky z válečných let, které z nich utvořily předčasně oduševnělé osobnosti.

P. Demetz pocházel z česko – židovské rodiny. Matka pocházela z židovské rodiny a jeho otec byl ladinské³⁸ národnosti, ale hovořil německým jazykem. Mezi oběma částmi rodiny panovaly napjaté vztahy. Zpočátku navštěvoval P. Demetz německou školu v Brně, ale po přestěhování rodiny do Prahy se musel přeorientovat na prestižní české Akademické gymnázium v ulici na Příkopě. Svou lásku k literatuře zdědil po obou rodičích. Jeho matka Anny byla vyučená krejčová a navrhovala kostýmy pro divadelní soubory. Prostřednictvím zakázek měla otevřené dveře na divadelní představení, kde nasával lásku k umění i Peter. Otec pracoval u divadla, zpočátku jako dramaturg a režisér, později však jako ředitel německého divadla v Brně. Po dráze divadelního ředitele pracoval pro mělnickou vysílačku, která vysílala pro německé posluchače zprávy a rozhlasové hry. Otec pak odjel do Prahy, kde navázal na své kontakty v divadle. Mezi otcovy kamarády patřili významní čeští herci. P. Demetz si oblíbil O. Nového, jehož představení pravidelně navštěvoval. Pro četné neshody se jeho rodiče rozvedli a matka se provdala za židovského lékaře, který v roce 1939 emigroval do Anglie.

Ve válečných letech byl P. Demetz odvelen do německého Siemensstadtu, aby se tam zapojil do práce pro Říši. Židovská část rodiny musela nastoupit do koncentračních táborů, kde také zastihla smrt jeho maminku. P. Demetz zásluhou znalosti německého jazyka pracoval v lágru ve skladu montážních dílů, odkud se díky konexím svého otce dostal brzy zpět do vlasti. V Praze pak pracoval jako prodavač v knihkupectví, kde získal velký přehled o literárních dílech a navázal zde kamarádské vztahy se zákazníky prahnoucími po literárním umění. Dokonce s nimi vytvořil literární kroužek, ve kterém skládali hold lyrické poezii a četli díla zakázaných autorů.

V roce 1944 musel opět nastoupit do transportu pro svůj německo – židovský původ. Vlák ale nezastavil ve slezské Vratislavi, jak se domníval, ale s dalšími spoluvězni byli vysazeni uprostřed pusté krajiny nedaleko vesnice Krein – Stein. Všichni zajatci se museli podílet na budování přístřeší a v následujících měsících pracovali na výstavbě letiště. Po několika měsících byl P. Demetz opět převelen k výslechům do věznice v Opočně, odkud byl následně transportován do města Osvětim, kde byl

---

³⁸ Ladinská národnost – menšina s vlastním jazykem žijící ve švýcarském kantonu Graubünden

na policejní stanici zase podrobován výslechům a nakonec umístěn do cely spolu s válečnými zajatci a příslušníky odboje. Pro svou ilegální činnost v literárním kroužku byl umístěn do pankrácké věznice, kde zažil nejkrušnější chvíle svého života. Naštěstí byl opět převelen a to do tábora v Chomutově, kde strávil poslední dny války.³⁹

V roce 1945 zahájil studia na Filosofické fakultě Karlovy Univerzity, věnoval se studiu religionistiky, anglistiky a germanistiky. Zde se také poprvé setkal s L. Nezdařilem a zrodilo se kamarádství na celý život. Po ukončení studií se rozhodl pro emigraci a to nejen z důvodů politických, ale také z nedostatku odpovídajícího pracovního zařazení. V roce 1949 emigroval do Mnichova, kde pracoval pro rozhlasové vysílání stanice Svobodná Evropa. V exilu překládal české verše, které prostřednictvím H. Paeschke a J. Morase otiskoval kosmopolitní časopis Merkur.

Ve studiu germanistiky a srovnávací literatury nepřestal, ale pokračoval v něm také ve Švýcarsku a Anglii. Nakonec se P. Demetz v roce 1953 spolu se svou manželkou usadil ve státě Connecticut v USA, kde opět usedl do školních lavic, aby na kolumbijské univerzitě získal titul M.A.

Amerika se mu stala druhým domovem, působil zde na Yelově univerzitě jako profesor německého jazyka a srovnávací literatury. O propagaci české literatury v americkém prostředí se snažil prostřednictvím překladů *Babičky* (r.1959) nebo výboru z Halasovy poezie. Byl také autorem celé řady překladů, které publikoval v americký periodikách. Nevyhýbal se podrobně rozebrat veškeré literární směry vyskytující se v německé poválečné literatuře.⁴⁰

S L. Nezdařilem měli kromě otřesných zážitků z války a literárního nadání, společnou lásku k domovu. P. Demetz nikdy nezapomněl na svou rodnou vlast, kam se s radostí vracel a prezentoval ji všude tam, kde se momentálně nacházel.

Když se P. Demetz v listopadu 1990 vrátil zpět do vlasti, byl právě L. Nezdařil kamarád, se kterým se chtěl setkat nejdříve. Oba dva spolu mohli opět bloudit malostranskými ulicemi, sedět pod kaštiny na Žofině a v Mánesu konverzovat o slavných surrealistech. Vzpomínali na svá studentská léta a znovu rozvíjeli své nekonečné úvahy o literatuře.

---

³⁹ DEMETZ, P. *Praha ohrožená 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 38-373.

⁴⁰ SIEBENSCHINOVA, A. *Literární noviny*, 1994, r.5, č. 45, s. 5.

Dokonce o prázdninách v roce 1990 navštívil P. Demetz L. Nezdařila v jeho rodném domě v Tylovicích. A právě zde u „maminčina“ stolu vznikla myšlenka týkající se práce na jejich společném díle, které vyšlo o čtyři roky později pod již zmíněným názvem Pánbůh mi dluží jednu holku. Toto dílo vydalo německé nakladatelství pod názvem Der Herrgott schuldet mir ein Mädchen.⁴¹

3.3 Zahájení pracovní dráhy a pedagogická činnost Ladislava Nezdařila

Po dokončení studií byl L. Nezdařil členem Československé akademie věd, kde působil jen několik měsíců a to v Kabinetu pro moderní filologii. Poté se stal členem Výzkumného ústavu pedagogického.⁴² Zde se setkal s profesorem J. Patočkou, který ovlivnil vývoj české filosofie. J. Patočka se snažil objasnit otázky týkající se české vzdělanosti, svéráznosti a kultury. Také se zamýšlel nad tzv. „dvojím rozumem v německém osvícenství“. Nebál se uveřejnit článek o úmrtí profesora J. Tvrdeho, který zemřel v roce 1942 v nacistickém táboře. J. Patočka se dokonce podílel se na pomoci rodinám, jejichž členové byli za války nasazeni. L. Nezdařil našel v J. Patočkovi vzor zejména pro jeho mravní názory, za kterými se nikdy nebál stát, i když riskoval vlastní život. Jeho statečnost potvrzuje fakt, že se stal mluvčím charty 77.⁴³

O Nezdařilově velmi krátkém působení v obou výzkumných institucích svědčí nulová publikační činnost, kterou dokazují prázdné záznamy v archivu obou institucí. L. Nezdařil se neztotožňoval s politickou ideou, zásluhou svého jasného mínění a svéráznosti tušil, že je jeho místo mezi studenty. Domníval se, že prostřednictvím nich může nenápadně hlásat své myšlenky a názory bez toho, aniž by je někdo smetl ze stolu.

Trvalé pracovní místo našel na Státní jazykové škole v Praze, kde působil jako profesor němčiny až do své smrti.

L. Nezdařil byl mezi studenty velmi oblíbeným a nejinak tomu bylo i mezi kolegy.⁴⁴ Od ostatních kantorů se lišil svou originální metodou výuky. Jeho žáci

⁴¹ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, č. 5, s. 17.

⁴² HALENKOVSKÝ, P. *Od ogarů po staříčky*. 1. vyd. Vsetín: Vsacan, 1999. s. 88.

⁴³ http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_patockaj_01.php

⁴⁴ <http://www.obrys-kmen.cz/index.php?rok=2005&cis=49&cl=13>

nepotřebovali k výuce učebnice. Jako základní pomůcka jim sloužila slovní zásoba, kterou ve svých hodinách neustále obohacoval na základě nesčetných konverzací. Jazyková aktivita a zapojení žáků do rozhovoru bylo stěžejní náplní každé vyučovací hodiny.

V průběhu své pedagogické kariéry napsal několik studií týkajících se výuky jazyků. Své názory formuloval do několika následujících zásad:

- 1) Hlavním soupeřem je při výuce jazyků učebnice. Učebnice je zdrojem pasivních a fádních informací, které si student osvojuje prostřednictvím četby, kdy se z něj stává pouze nečinný příjemce informací.
- 2) Gramatická cvičení a úlohy v učebnicích předkládají absurdní jazykové situace, se kterými se student v praktickém životě vůbec neseťkává.
- 3) Po vysvětlení konkrétního gramatického jevu, jsou všichni studenti povinni vytvářet vlastní věty s tímto jevem a osvojovat si jev na příkladech.
- 4) Konverzační témata jsou ve třídě probírána jako tematické celky. Dle okruhů zaměření je lze rozdělit např. na lidské tělo, potraviny, školství, zdraví. Na základě této metody dochází k zásadnímu rozvoji jazykové pohotovosti a účinnému rozšíření slovní zásoby.⁴⁵

L. Nezdařil se svým pedagogickým talentem vryl hluboko do paměti studentů, což dokazují následující vzpomínky bývalých žáků L. Nezdařila:

„Nikdo mne nenaučil německy tolik jako dr. Nezdařil. Jeho vyučovací metody jsem později nejednou úspěšně používal, když jsem si při studiu na VŠ přivydělával výukou angličtiny. I profesor Nezdařil při hodinách kouřil. Měl však jako správný gentleman přenosný popelníček a před kouřením nám vždy zadal písemný překlad obzvlášť složité věty, aby si mohl cigaretu náležitě vychutnat. Jeho „hlášky“ směřované k žákyním, mi dodnes vyvstávají v živé paměti.“⁴⁶ K. Krakeš

„Dr. Ladislav Nezdařil – vědec, básník, pedagog s dlouholetou praxí a také proslulý ctitel paní a dívek, který mně – učitelskému zelenáči – byl přidělen coby uvádějící učitel, si se mnou napřed přátelsky pohovořil při lahvičce moravského vínka,

⁴⁵ DEMEL, J. *Básník Horních chlapců Ladislav Nezdařil*, Valašsko, 1999, č.1, 30 – 31s.

⁴⁶ *Almanach k 90. výročí založení Jazykové školy s právem SJZ hlavního města Prahy*. Praha: Jazyková škola s právem SJZ, 2010, s. 38 – 39.

načež mi do vínku mé nastávající pedagogické kariéry dal toto základní poučení: Pedagog, vždy než vkročí do třídy, se nejdříve přesvědčí o tom, zda má řádně zapnutý poklopec u kalhot. Je – li tomu tak, je úspěch zaručen a ničeho se nemusí obávat. Tak pravil moudrý dr. Nezdařil a já jeho naučení dbal pečlivě a s prospěchem celých následujících dvacet let, co se mi jazyková škola stala mým druhým a navždy nezapomenutelným domovem.“⁴⁷ F.Černý

Studenti na L. Nezdařilovi oceňovali jeho neformální přístup, smysl pro humor a schopnost vytvořit dobré klima třídy. Měl vlohy analyzovat atmosféru třídy a přizpůsobit jí výklad látky. Nevyhýbal se ani výrazům, které se ve výuce spisovné němčiny nevyskytují a možná právě proto, si je žáci dobře pamatovali. Nevyhýbal se zapojit do výuky zpěv. V období vánoc zpíval se svými žáky vánoční písničky a koledy. Také se rád chlubil svými německy psanými básněmi, které studentům s radostí přednášel.⁴⁸

---

⁴⁷ *Almanach k 90. výročí založení Jazykové školy s právem SJZ hlavního města Prahy.* Praha: Jazyková škola s právem SJZ, 2010, s. 54.

⁴⁸ *Almanach k 90. výročí založení Jazykové školy s právem SJZ hlavního města Prahy.* Praha: Jazyková škola s právem SJZ, 2010, s. 55.

4 Publikační činnost Ladislava Nezdařila

Literární činnost provázela L. Nezdařila po celý život. Jeho prvopočátky můžeme zaznamenat již v období dospívání, kdy se jeho verše vyznačovaly lyrikou a úctou k přírodě. Následkem dalších životních zkušeností se do veršů vkrádala baladičnost umocněná dopady války. Studium a práce daleko od domova byly podnětem pro vzpomínání na maminku a na rodný kraj. V následujícím období psal pod vlivem profesní dráhy antologie německých překladů a životní zkušenosti zúročoval při rozbořech básní jednotlivých literátů.

4.1. Sbírkky poezie

Básnická sbírka *Tiché lásky* je inspirována začínajícím básníkem I. Blatným, jehož literární kariéru nastartovalo vítězství v soutěži Studentského časopisu o báseň roku. Následující vydaná sbírka *Talisman* byla napsána na podnět básně *Staré ženy*, kdy Nezdařil zobrazil stejně jako F. Halas lidský osud prostřednictvím metafor.⁴⁹

Již zmiňované básnické sbírky *Tiché lásky* a *Talisman* můžeme zařadit k autorovým prvotinám. Obě sbírky odrážejí sny, lyrické představy a následně i drsnou realitu válečné doby.

Za velký mezník v tvůrčím období L. Nezdařila lze jednoznačně označit sepsání sbírky *Horní chlapci*. S touto sbírkou balad a písní se L. Nezdařil v roce 1967 přihlásil do literární soutěže, kterou vyhlásilo město Rožnov pod Radhoštěm k výročí sedmistého založení města. Toto dílo očarovalo porotu a Nezdařil převzal z rukou ostravského spisovatele O. Šuleře první cenu.⁵⁰ *Horní chlapci* byli vydáni o rok později, tedy v roce 1968. Jedná se o dílo, kterým autor vzdává hold rodnému Valašsku. V této knize vdechl život svým vzpomínkám z dětství, kdy sedával u sousedů v chalupě a při petrolejové lampě naslouchal vyprávění starců. Denně kolem sebe vídal bezzemky, podruhy a chalupníky. Vzhlížel k chudému, leč pracovitému lidu a do jeho života nechal

⁴⁹ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, č. 5, s. 17.

⁵⁰ HALENKOVSKÝ, P. *Od ogarů po staříčky*. 1. vyd. Vsetín: Vsacan, 1999. s. 89.

nahlédnout čtenáře, který může z každé stránky knihy nasát teplo domova a ročního období.

Na celé sbírce je překvapující fakt, že si ji i přes použití nářečí oblíbila zejména mladá generace. Snad se čtenářům podařilo vycítit autentičnost postav a emotivnost se kterou byla napsána. Dle slov P. Demetze: „*Kryt tímto dialektem, lidovou písní a maskou lidového rebela vydal tak autor ze svých intimních barikád svůj křik po lidské svobodě, v tehdejších dobách ojedinělý.*“⁵¹ Za touto sbírkou se skrývá osobní zpověď, ze které je patrná touha po svobodě a současně stesk po dobách minulých. Sbíрка byla výtečně hodnocena i literárními velikány, kteří o ní napsali:

J. Seifert: „*Je to kniha plná písní a v nich je znamenitě vysloven kraj, který také znám. Hned ta první báseň je pěkná, ba přepěkná.*“

F. Hrubín: „*Pročetl jsem tu knihu a ocitl jsem se najednou kdesi u pramenů...*“

M. Florian: „*Je to opravdu krásná kniha, kniha neliterátská, čistá jako studánka nebo pohár dobrého vína.*“⁵²

Verše Horních chlapců měli možnost obdivovat i návštěvníci pražské kavárny Viola, která uspořádala celovečerní recitační program, kde Nezdařilovy verše zazněly z úst F. Hanuse, V. Bublíkové a D. Jáklové.

V celé své literární tvorbě se L. Nezdařil nechal inspirovat několika významnými literáty:

- a) Básníkem S. Jeseniem, který ho zaujal nejen svým negativními postoji k moderní době, ale také návraty do období mládí k teplu domova. Tento básník s oblibou rovněž líčil krásy přírody a proto byl často nazýván „poslední básník ruské vesnice“. Jesenin se obdivoval svému kraji a skládal mu hold ve svých verších. Důkazem toho je např. básnická sbírka *Zvony v trávě*, kde hned úvodní část knihy nese název *Pastely domova*. V ukázce je nápadná láska k rodnému kraji, která se vyskytuje v básních obou umělců.

⁵¹ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, č. 5, s. 17.

⁵² NEZDAŘIL, L. *Horní chlapci*. 3.vyd. Brno: Tisk, 1983, s. 123.

„Kraji milý! Srdcem sněné

stohy slunce v čirých tocích.

Chtěl bych zmizet do zelené v stohlasých tvých lučních zvoncích. ⁵³ S. Jesenin

„Kde je, kde, můj rodný dům,

Přikrčený ke kopcům?

Modrý kvítek na stráni,

Písek nepošlapaný.

Kde je, kde, můj rodný dům? ⁵⁴ S. Jesenin

„Pozdravte ně tu jednu ves

a všechno řekněte jí,

v mém srdci kvete její bez

a bílý muškát její. ⁵⁵ L. Nezdařil

- b) Francouzem Guillaumem Apollinaiem, jenž na sebe upozornil svými nesčetnými metaforami, jimiž vytvořil moderní verš, který Nezdařil použil ve své nejdelší a čtenáři jedné z nejoblíbenějších básní *Eště sa jedenkrát ohlédni*.

Eště sa jedenkrát ohlédni po tem kraju,

z muškátú včely tu do slunka vylétajú,

od pola do pola práší sa z horní strany,

v obilů leží chléb a žbánek malovaný,

ovsy tam padajú v úvrati do povřísel,

za mezú hovní si rezavý mlsný sysel,

všude tu voní veselé vesnické kvítí,

z kovárny u cesty formanská lampa svítí,

⁵³ JESENIN, S. *Zvony v trávě*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1975, s. 10.

⁵⁴ JESENIN, S. *Luna z jantaru*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1973, s. 9.

⁵⁵ NEZDAŘIL, L. *Horní chlupci*. 3. vyd. Brno: Tisk, 1983, s. 54.

*za noci mají v ní úradu divoženky
a na zahrádce roste rezekvítek tenký.*⁵⁶

- c) Karlem Jaromírem Erbenem, který byl sběratelem lidové poezie a starých lidových mýtů. Inspirace tímto literátem je zřejmá zejména v epických částech sbírky, například v básních Dralo sa peří, chumelilo nebo Hučí hora vysoká.
- d) Fráňou Šrámkem a jeho návraty do míst mládí, které také provázejí celou sbírku Horních chlapců. Šrámek ve své sbírce Splav upozorňoval na hodnotu pro většinu lidí mnohdy obyčejných – každodenních věcí, upozorňuje na krásy přírody a současně dokáže vytvořit baladičnost.⁵⁷

*„Spadalým listím vraceje se zpět,
spadalým listím dlouhých let,
byť marnotratný byl jsi jenom syn
a srdce dal všem větrům v plen,
vždy schýlíš se a zdola ze hlubin“.*

*zvon známý začne vyzvánět.*⁵⁸ F. Šrámek

4.2 Překlady české poezie do německého jazyka

Kromě soustavného pedagogického působení se L. Nezdařil uzavřel do své pracovny, kde po dlouhých nocích pracoval na ojedinělém a dosud nezpracovaném tématu, kterým byly dějiny českého básnictví v německých překladech. V roce 1985 své dílo zcela dokončil a po politických obtížích bylo vydáno Akademií věd pod názvem Česká poezie v německých překladech. Tento literární počín předkládá přehled německých překladů českých básní od doby vydání rukopisu Královédvorského (r.1819)

⁵⁶ NEZDAŘIL, L. *Horní chlapci*, 3. vyd. Ostrava: Profil, 1983, s. 111.

⁵⁷ DEMEL, J. *Básník Horních chlapců Ladislav Nezdařil*, Valašsko, 1999, č. 1, s. 30 – 31.

⁵⁸ ŠRÁMEK, F. *Hudba nad splavem*. 1.vyd. Praha: Knihovna, 1956, s. 74.

až do roku 1939. L. Nezdařil v něm provedl pečlivý rozbor jednotlivých básní. Své dílo pojal komplexně, nezapomněl na řadu poznámek a ani na vyličení záměrů původních překladatelů českých básní. Autor se zaobírá vlivem české poezie na tvorbu pražských německých básníků. Dílo sklidilo velký ohlas v zahraničí, zejména v Rakousku, kde od Rakouské společnosti pro literaturu obdržel literární cenu a jako odměnu studijní pobyt ve Vídni. U nás upozornil na kvalitu sbírky pouze básník L. Kundera, který ji prohlásil za unikátně záslužnou.⁵⁹

První kapitola knihy je věnována starým českým písním, které sahají až do 12.století. Autor písně přirovnává k německým minnesängern a podrobně se zaobírá jejich vývojem. Následující kapitoly se zabývají jednotlivými významnými literáty a jejich díly, jako např.: L. Čelakovským, K. J. Erbenem, V. Hálkem, A. Heydukem, J. Zeyerem, O. Březinou, V. Nezvalem, F. X. Šaldou a F. Šrámkem.⁶⁰

V současné době je stále veden boj o další vydání této vynikající publikace. Překladatelé a učitelé doufají, že se za podpory grantu, sponzorů a Česko-německého Fondu Budoucnosti dočkají dotisku. Slova Nezdařilovy kolegyně a pedagožky J. Vackové to potvrzují: „*Nezdařilova kniha má metodologický význam pro budoucnost - učí vnímavosti vůči naší skvělé poezii v porovnání s dobrým překladem, jenž se stává stále větším deficitem*“⁶¹

4.2.1 Spoluautorská díla

P. Demetz ve spolupráci s L. Nezdařilem vydal v roce 1994 antologii německých překladů české lyriky 20. století. Toto dílo vydalo německé nakladatelství Pimper s názvem *Der Herrgott schuldet mir ein Mädchen*.

Oba autoři si uvědomovali, že není důležité předložit nekonečný výčet překladů básní, ale je podstatné umět pro čtenáře vybrat ty největší literární skvosty. Usilovali o to, aby jejich dílo bylo dle jejich slov tzv.: „kulinární“. Proto do své sbírky, která obsahuje texty od 28 významných básníků a básniček, nezapomněli zařadit překlady Nezvalova

⁵⁹ DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, č. 5, s. 17.

⁶⁰ NEZDAŘIL, L. *Česká poezie v německých překladech*, 1.vyd. Praha: Academia, 1985. s. 9.

⁶¹ <http://www.obrys-kmen.cz/index.php?rok=2005&cis=49&tisk=13>

Edisona, Halasovy Staré ženy a Seifertův Morosloup. Na 204 stranách formátu A5 předložili to nejcennější, co česká poezie nabízí. Ve svém díle usilovali o zobrazení tradic, kultury a české literární historie. Proto není náhodou, že jsou v díle zachyceny básně, které jednotlivé básníky nejvíce charakterizují.⁶²

L. Nezdařil psal básně také v německém jazyce. Za nejzdařilejší sám považoval svůj prolog k pohádce bratří Grimmů, kterou otiskl německý časopis *Freundschaft*. Na českém trhu je dostupné pouze vydání *Pohádek bratří Grimmů* s rovněž velmi zdařilým prologem Nezdařilova kolegy a germanisty J. Stromšíka.

Řada německých básní L. Nezdařila se nedočkala tištěné podoby. Češt poslouchnout si libozvučné verše měli pouze jeho studenti, kterým je předčítal na přednáškách.

V roce 1994 se L. Nezdařil zasloužil o vydání knížky básní a překladů J. Fanty⁶³ s názvem *Gedichte aus Prag und Heidelberg*.

Stejnou odbornou pomoc poskytl svému spolužákovi K. Samoukovi, který překládal výhradně rakouskou a německou poezii.

Nezdařil se v roce 1998 opět pustil do spolupráce s P. Demetzem, aby spolu napsali knihu o německém básníkovi Rilke, která nese název *Pražská léta Rainera Marii Rilka*. Celá první část knihy, která je autorskou prací P. Demetze, je věnována životu a dílu Rainera Rilka. Demetz se snažil o co nejvýstižnější vykreslení osudu tohoto slavného německého básníka. Stejně jako Rilkeova matka, pojmenovává P. Demetz svého hrdinu René. Pro P. Demetze se stal Rilke velkým vzorem a inspirací, ke které se uchýlil hlavně v období vlastní emigrace.

L. Nezdařil obohatil tuto knihu, která se těší podpoře⁶⁴ Open society fund, o 18 závěrečných stran, kde předkládá čtenářům životopisné údaje o svém příteli. Nezdařil zachycuje Demetzův útěk v roce 1949 do Německa, líčí jeho záslužnou práci v rozhlasové stanici Svobodná Evropa a prezentuje zde kompletní seznam jeho literárních děl. Prvenství literární kvality přisuzuje monografii s názvem *Formy realismu: Theodor*

---

⁶² NEZDAŘIL, L. *Poslední večere české poezie*: Tvar, 1997, č. 6, s. 17.

⁶³ bývalý Nezdařilův kolega žijící v současné době v Heidelbergu.

⁶⁴ Nadace Open Society Fund Praha přispívá k rozvoji otevřené společnosti a prosazuje systémové změny vedoucí k posílení demokracie v České republice.

Fontana. Dílo pojednává o představiteli německého realismu, který je současně vynikajícím epikem a kronikářem. P. Demetz dokázal ojedinělým způsobem vysledovat princip organizace děje Fontanových knih a proto se právě jeho monografické zpracování stalo nejpřehlednějším ze všech. Za edičně nejúspěšnější dílo L. Nezdařil označil Demetzův habilitační spis *Marx, Engels und Dichter*, který vyšel také anglicky, španělsky a dokonce i japonsky.⁶⁵

L. Nezdařil řadí P. Demetze k česko-německo-židovské skupině literárních velikánů spolu s Rilkem, Kafkou a Werflem. Zmíněné osobnosti nespojoval pouze německý původ jejich rodin nebo absolvování německých škol v Praze, ale také emigrace. Všichni se rozprchli do nejrůznějších částí světa, kde se natrvalo spokojeně usadili, aniž by pociťovali touhou nadále navštěvovat místa svého dětství. Pouze P. Demetz nedokázal na Prahu zapomenout a dodnes se do ní s láskou vrací. L. Nezdařil neopomenul ve svém doslovu také zmínit Demetzovu návštěvu v jeho rodném domě, kde spolu o prázdninách v roce 1990 rozplétali klubko vzpomínek. Jednalo se o: „přátelsky vlídný, nezvyklý, v podstatě ale společně osamělý dotyk dvou různých světů, které si však přesto zůstaly velice blízké identitou svých etických i estetických kategorií, názorů a norem.“⁶⁶

4.3 Odras literárního díla ve výtvarné a televizní tvorbě

K tomu abychom porozuměli obsahu knihy, nestačí ji pouze pročíst. Musíme ji „prožít“, je nezbytné abychom pochopili jednotlivé souvislosti a teprve poté můžeme vyslovit svůj názor, který bude vypovídat o našem chápání a vnímání. Proto není divu, že každý z ilustrátorů vyobrazil Nezdařilovu sbírku *Horních chlapců* ve zcela odlišné podobě.

Tato sbírka spolu s ilustracemi vyšla již čtyřikrát. První vydání z roku 1968 bylo dokresleno dřevoryty akademického malíře a grafika L. Majera (nar. 31.12.1925), který proslul především svými úchvatnými vitrážemi, mozaikami a originálním pojetím

---

⁶⁵ DEMETZ, P. *Pražská léta Reinera Marii Rilka*: 1. vyd. Praha: Aula, 1998. s. 141 – 159.

⁶⁶ DEMETZ, P. *Pražská léta Reinera Marii Rilka*: 1. vyd. Praha: Aula, 1998, s. 159.

techniky artprotis.⁶⁷ L. Majer barvitě vykreslil spojení člověka s přírodou a krajem. Snažil se o co nejautentičtější vyobrazení místy drsných veršů. Převodl obsah básní do podoby bibliofilských tisků, jejichž podstata spočívá v propojení zkratkovité černobílé kresby s litografickou deskou. Dílo pak v konečné podobě působí jako dřevořezba. L. Majer se sám v rozhovoru pro deník Valašsko nazval „valašským portrétistou“, a současně upozornil na snahu vytvářet díla, která nejsou kopií, nýbrž výpovědí valašské krajiny.⁶⁸ L. Majer rovněž spolupracoval na druhém vydání *Horních chlapců*, které vyšlo v roce 1970. Na přání samotného autora vyobrazil na obal knihy zbojníka, který ne náhodou připomíná samotného L. Nezdařila.

Další výbornou ilustrátorkou sbírky byla akademická malířka a v současné době pedagožka K. Palátová, která se snažila o zobrazení zcela opačné. Z jejich ilustrací se vytratila drsnost a naopak byla nahrazena dojemností, která upozorňovala na lyričnost sbírky.

K ojedinělé autentičnosti kreseb přispělo soucítění s valašským lidem, neboť Palátová z tohoto kraje sama pochází. Z jejich obrazů vystupuje skromnost, pokora, bída, ale rovněž úcta k naší matce přírodě. Doslova na nás dýchá atmosféra poválečných dob, kterou znám z vyprávění babičky, jejíž autentické příběhy nahradí sebelepší pohádku. Byla to doba, kdy děti byly vděčné za každý kousek chleba, kdy bezmezně dokázaly ctít své rodiče, kdy ženy umíraly při porodech a kráva v domě znamenala ztělesnění bohatství. Kdo měl možnost do této doby alespoň zprostředkovaně proniknout, jistě pochopil, proč staré ženy nemají sílu plakat. Výstižné ilustrace K. Palátové mohli shlédnout pouze návštěvníci výstav, široká veřejnost byla o vyobrazení v knižní podobě ochuzena, neboť v podobě perokresby a akvarelu vyšlo jen pár kusů výtisků.⁶⁹

Ilustrátorkou třetího vydání sbírky, byla opět žena a to známá malířka a grafička K. Němečková, která měla možnost oslovit širokou veřejnost zejména prostřednictvím úvodní televizní znělky k pořadu *Zpívánky*. Tato třetí podoba *Horních chlapců* byla rozšířena o třináct nových básní. K. Němečková se pokusila prostřednictvím vystříhovaných tancujících cérek a ogarů zachytit valašskou krajinu plnou zpěvu a veselí, neopomenula ztvárnit veselé sluníčko dohlížející na pasoucí se stádo ovcí.

---

⁶⁷ Malíř L. Majer vystudoval AVU v Praze, nyní žije a pracuje v Rožnově pod Radhoštěm

⁶⁸ Dostupné z: http://valassky.denik.cz/zpravy_region/obrazem-ludek-majer-slavil-petaosmdesatiny20110304.html

⁶⁹ DEMEL, J. *Básník Horních chlapců Ladislav Nezdařil*, Valašsko, 1999, č. 1, s. 31.

Pohledem na jednotlivá výtvarná zpracování můžeme zjistit, jak odlišným způsobem může sbírka působit na každého z nás.

Ve výtvarném zpracování K. Palátové nalezneme zcela realistický odraz života valašského lidu. K. Palátová dokázala černobíle a přesto velmi barevně zobrazit světnici s dřevěnou postelí, na které lidé přicházeli a odcházeli z tohoto pozemského bytí.

Prostřednictvím jejích obrazů můžeme cítit úsilí, které stálo za uživením rodiny.

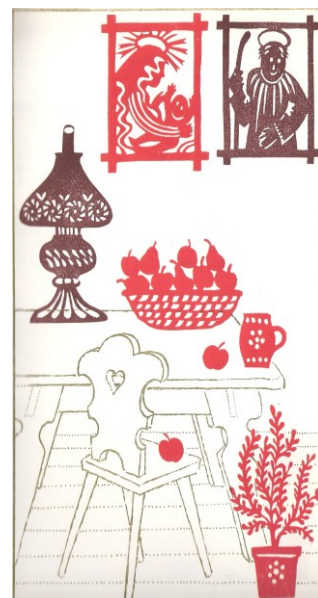
Její dílo mne (autorku diplomové práce) nabádá ponořit se do vzpomínek, kdy mám chuť oprášit prach z fotek mých prarodičů a nechat v mysli vyplout babiččiny vzpomínky na mládí.

Dosud ještě v mnoha chalupách najdeme na stěnách viset dřevorezby z rukou L. Majera, který svými rovnými tahy naznačil ostrost kraje, ze kterého také sám pochází.

V porovnání mistrného zpracování obou valašských persón, je dílo K. Němečkové jako vytržené z jiného světa. Působí až naivisticky pozitivně. Ornamentická zdobnost nevystihuje poměry chudého kraje. Postavy vyobrazené v pozitivních červených barvách vyjadřují lyričnost sbírky, ale opomíjejí drsnost kamenitých hor. Vystříhované výjevy by mohly působit jako předloha pro dětskou publikaci.

Při vydání dosud poslední čtvrté řady sbírky nemohl být umělci osloven nikdo jiný než K. Palátová, jejíž výtvarné zpracování sama považují za nejzdařilejší.

Zhudebněná podoba Nezdařilových veršů zaujala také mladou zlínskou výtvarnici H. Schneiderovou, která vytvořila dosud nejnovější výtvarné zpracování. H. Schneiderová se pokusila o převedení libozvučného textu do pestrobarevné podoby pastelů. Pod jejíma rukama pojala valašská krajina opět zcela novou dimenzi. Toto vyobrazení sbírky nebylo doposud knižně vydáno.

Také česká televize natočila na motivy Horních chlapců televizní film a dva dokumentární pořady. Film byl natočen v ostravské ČT v roce 1976 pod názvem Černý kapitán. Natočení filmu na motivy poezie je výjimečné a poukazuje na originalnost knižního díla. Rovněž brněnská TV věnovala v roce 1978 program Nezdařilovi s názvem Búrjů starú pec. Pořad se zaměřoval na uměleckou parafrázi lidové poezie a účinkovaly v něm významné umělecké osobnosti. Pod vedením režiséra M. Brhla v něm vystoupili: M. Donutil, I. Bittová a P. Zatloukal. Taktéž v roce 2002 byly v televizním pořadu Hlasy poezie recitovány S. Šárským Nezdařilovy verše.⁷⁰

⁷⁰ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097944695-nas-venkov/407235100041014-buraju-staru-pec/>

4.3.1 Horní chlapi v dramatické a hudební a podobě

Zhudebněné texty zapůsobily také na propagátorku české literatury v Polsku R. Putzlacher, která je přeložila do polštiny. Na tomto podkladě pak zinscenoval režisér těšínského divadla B. Kokotka hudební představení s názvem Ondrászek – pan Lysej Gory.⁷¹

O velký aplaus veřejnosti se přičinila také vigantická rodačka A. Valová, která v roce 1999 vydala CD „Horní chlapi“ a reprezentovala tak Nezdařilovu poezii (kterou zhudebnila) v komponovaném pásmu a to v recitované i zpívané podobě za doprovodu cimbálové muziky Tolar. Spolu s A. Valovou zpívá Tomáš Kočko a Petr Kolár. Recitují protagonisté ostravského divadla A. Sasínová a S. Šárský.

Ve stejném roce byla sbírka vydána ještě jednou, kdy ji libozvučným hlasem nazpíval T. Kočko se svou kapelou Orchestr. Album neslo rovněž název Horní chlapi a bylo časopisem Folk & Country hodnoceno jako debut roku. Student operní režie a písničkář T. Kočko je důkazem, že Horní chlapi sklidili úspěch také u mladé generace. T. Kočko reprezentoval řadu zhudebněných textů na kulturních akcích na Valašsku. Obzvláště velký úspěch mělo jeho vystoupení na Moravském festivalu poezie, který se konal 19.11.1998. T. Kočko účinkoval se skupinou Orchestr a vystoupení nazval: Mezi folkem a rockem s poezií Ladislava Nezdařila.⁷²

Také ostravský klub Parník hostil v roce 2000 umělce, kteří prezentují zhudebněnou lidovou poezii. Mezi nimi ani tentokrát nechyběl zástupce Valachů Kočko s Orchestrem, F. Topol se skupinou Psí vojáci a J. Pavlica s Hradišťanem. Nad všemi dohlížel hudební publicista a básník J.Brabec Moravský, který po krátkém hudebním představení všech skupin vyzval T. Kočka k představení písně z alba Horní chlapi se kterým debutoval v roce 1999.

---

⁷¹ PUTZLACHER, R. *Ladislavu Nezdařilovi k jeho nedožitým 85. narozeninám*, Valašsko, r. 2007, č. 1, 46 – 47 s.

⁷² http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=prehledka_rocnik&id=1228

4.3.2 Rozhovor s valašskou zpěvačkou Alenou Valovou

Na úplně prvním setkání s paní A. Valovou zapracovala nešťastná událost a to smrt mé babičky. Protože celá rodina babičku velmi ctíla, bylo pro nás samozřejmostí udělat její poslední rozloučení co nejdůstojnější. Pátrali jsme po zpěvačce, která by pouze za varhanního doprovodu dokázala zazpívat náročnou píseň Ave Maria. Na doporučení známých se mi dostalo do rukou telefonní číslo, po jehož vytočení jsem zjistila, že mluvím se samotnou paní A. Valovou. Za pár dnů jsem měla možnost slyšet tu nejdojemnější verzi Ave Maria a také příležitost požádat paní Valovou na spolupráci při psaní této diplomové práce.

Dne 7.10.2011 jsem měla čest setkat se s paní Valovou podruhé. Měla jsem možnost získat cenné informace o práci na vydání zhudebněné podoby Nezdařilových veršů a položit jí pár následujících otázek.

Kdy jste se poprvé seznámila s L. Nezdařilem?

„Přesný rok už Vám nepovím, to si nevzpomínám. Já jsem ho znala pouze prostřednictvím spolupráce ohledně vydání mého CD. Osobně jsme se setkali jen asi čtyřikrát nebo pětkrát v Tylovicích, když tady byl na chalupě. Já jsem mu tehdy donesla scénář k Horním chlapcům a předložila mu ho ke schválení. Po pár úpravách, na kterých jsme se dohodli, jsem od něho dostala souhlas k vydání CD Horní chlapci.“

Jak se mu líbilo Vaše CD?

„Bohužel zemřel na začátku roku a já jsem CD vydala teprve potom, takže on už se toho nedočkal.“

Vaše propagace Nezdařilovy poezie se týkala výhradně vydání CD a nebo měla ještě nějaké pokračování?

„Před asi 15lety jsme s kamarády postavili pásmo recitované poezie a promítali diapozitivy, na kterých jsme chtěli lidem ukázat tu nádheru, kterou vytvořil. Když jsem se poprvé dostala k té sbírce, tak mě okamžitě tak zaujala, že jsem se hned rozhodla udělat z ní tohle pásmo. Objížďeli jsme dědiny a všechny akce. Díky mnoha reprízám jsem se stále více se sbírkou sblížovala. Ještě jsem nezažila tak silné spojení člověka s matkou a s rodným krajem.“

Kolik Vás na této akci spolupracovalo?

„Byli jsme tři: Maruška Mikulcová, Jirka Kalina a já. My tři jsme se střídali v recitaci a mezitím jsme pouštěli z kazeťáku písničky, které se hodily k těm veršům. Také jsme promítali barevné diapozitivy, které se vázaly k přednášeným básním. Ivan Soška dokreslil výstavu svými fotografiemi, které se pouštěly na diapozitivu.“

Šlo tedy o vyobrazení valašské krajiny?

„Ano, vyobrazeno bylo to o čem Nezdařil psal. Fotograf Soška měl obrovské zásoby materiálu a z nich vybral to, co se hodilo k jednotlivým básním. Byly to překrásné fotky.“

Kolik představení jste odehráli a proč Vaše spolupráce skončila?

„Představení mělo asi 20 repríz. Rozprchli jsme se proto, že Maruška měla zdravotní problémy. Měli jsme dokonce seznam, kde byla nasjednávaná představení, ale bohužel jsme je už nedohráli.“

Kdo Vám sjednával vystoupení?

„Tehdejší rožnovský Klub pracujících nám sjednával vystoupení téměř po celém kraji. Měli jsme asi 20 repríz. Poté mě náhodou jeden redaktor v rádiu řekl: Proč to nezhudebniš, když se Ti to tak líbí? Tak na jeho podnět jsem zhudebnila kolem 30 básní a vydala se za Nezdařilem. Zastihla jsem ho při jeho pobytu v Tylovicích. Ale to bylo mnohem později. Vlastně až v době, kdy se jednalo o vydání mého CD.“

Jak na to reagoval?

„Byl rád. Já jsem ho vlastně propagovala a prodávala a vlastně doposud prodávám. Jenomže smůla byla v tom, že ještě přede mnou za ním byl Tomáš Kočko, který měl takové technické i finanční možnosti, že mu mohl přinést demo nahrávku svých zhudebněných veršů. Kdežto já jsem mu mohla donést pouze návrh scénáře s recitovanými a zhudebněnými verši. Já sama bych ze svých prostředků nebyla schopná CD vydat, ale díky tehdejší místostarostce Maleňákové, která Nezdařilovi také fandila, jsem dostala možnost své „Horní chlapce“ vydat pro MěÚ Rožnov p.R. a díky tomu se CD mohlo pustit do světa.“

V čem tedy spočívala Vaše spolupráce s T. Kočkem a jak vzpomínáte na setkání s ním?

„Hm, (smích). Tomáše mi ani nevzpomínejte. Uznávám jeho hudební umění, obdivovala jsem ho jako zpěváka a autora. Líbí se mi jeho zpěv, ale zklamal mě jako člověk. Já jsem ho oslovila, zda by se mnou nechtěl nějaké písničky nazpívat. On souhlasil, ale když jsme domluvili termíny v rádiu, tak se začal vymlouvat na nedostatek času. Nechci mu křivdit, ale měla jsem dojem, že záměrně natáčení zdržuje, aby mí „Horní chlupci“ nebyli „na světě“ dříve, než jeho. Že i on současně natáčí své „Horní chlupce“ jsem se dozvěděla až později. Vlastně Ti, kteří mi fandí, spolu se mnou cítí jako křivdu a jednu velkou nespravedlnost, že na všech akcích souvisejících s „Horními chlupci“ za celé ty roky organizátoři z Rožnova i Tylovic ani jednou nezmnínili moje jméno ! Valová prostě neexistuje ! Že jsem byla první, kdo léta Nezdařilovu poezii propagoval, první, kdo ji zhudebnil...Mně nešlo o popularizaci své muziky nebo zpěvu – jediný důvod byl, aby se Nezdařilova poezie dostala mezi lidi. Letos v červenci chystá muzeum program k Nezdařilovu výročí. Dodnes mě nikdo neoslovil – a podle mých dosavadních zkušeností zase Valová existovat nebude...“

Souvisel jeho nápad ohledně zhudebnění veršů s tím Vaším?

„To určitě ne, byla to náhoda. Jenže já jsem verše zhudebnila asi o pět let dříve, ale protože jsem bojovala s finančními prostředky, neměla jsem CD možnost vydat. A když se mi to konečně podařilo, on byl o něco rychlejší.“

Sdílette se mnou názor, že se o Nezdařilovi málo mluví? Třeba já jsem o něm ve škole nikdy neslyšela.

„Třeba opomenutí ve školních osnovách chápu, i když i to by si zasloužil. Ale přímo v našem okrese by měli kantoři žákům takové osobnosti připomínat.“⁷³

---

⁷³ Rozhovor s A. Valovou ze dne 7.10.2011

5 Čestná uznání a vzpomínky na Ladislava Nezdařila

L. Nezdařil je čestným a významným občanem města Rožnov pod Radhoštěm. Zásluhou občanského sdružení Valašské Athény, které vynakládá úsilí a boj za povznesení kultury Valašska, byl Nezdařil zařazen do slovníku významných osobností východní Moravy. Ani Valašské muzeum v přírodě neopomenulo zařadit Nezdařila na seznam osobností valašského Slavína.

Nemalou poctu Nezdařilovi vyjádřily rodné Tylovice, když pojmenovaly ulici v blízkosti jeho rodného domu ulicí Nezdařilovou.⁷⁴

Poté co 30. prosince 1998 pronesl L. Nezdařil na náměstí v Rožnově pod Radhoštěm svůj novoroční projev, nikdo včetně jeho samotného netušil, že pro něj následující rok bude trvat pouhých 15 dnů. Když se z vánočních svátků strávených v rodné chalupě v Beskydech vrátil do svého bytu v Praze, zasáhla ho náhlá srdeční příhoda, které 15. ledna 1999 podlehl. Zpráva o smrti L. Nezdařila zasáhla jeho žáky, kteří ho stejně jako každý jiný den věrně čekali v lavicích, jeho lásku Danušku, ale především rozrůstající se valašské publikum, které se těšilo na jeho čtení poezie v prostorách Valašského muzea v přírodě. Opustil je nečekaně, přestože byl v plné pracovní síle.

Skoro o dva roky později - 7.října 2000 byly jeho ostatky převezeny na valašský Slavín, který je umístěn u kostelíku svaté Anny ve Valašském muzeu v přírodě. Pomník je dílem akademického sochaře Martina Gaji, který je autorem náhrobků hned několika významných osobností. M. Gaja zhotovil pamětní desku autorovi dětských knížek Janu Karafiátovi. Gajovy ruce také ztvárnily symbol vyoraných brázd na památníku valašského zastánce lidu Emanuela Vencla. M. Gaja pojímá každé dílo zcela jedinečným způsobem, neboť dokáže vystihnout osobnost zesnulého prostřednictvím výstižné symboliky. Nezdařilův pomník rovněž zdobí příznačný nápis „Básník horních chlapců.“⁷⁵

Na valašském Slavíně spočívají pouze mimořádní lidé, kteří se zasloužili o propagaci a rozvoj Valašska. Každodenně proudící návštěvníci Valašského muzea mají tak možnost připomínat si záslužné činy a vyjádřit úctu zesnulým. Jakýkoli návrh na

⁷⁴ PUTZLACHER, R. *Ladislavu Nezdařilovi k jeho nedožitým 85. narozeninám*, Valašsko, r. 2007, č. 1, s. 46.

⁷⁵ *Ladislav Nezdařil – už jen vzpomínka*, Spektrum Rožnovska, r. 2007, č. 3, s. 9.

uložení ostatků na tento hřbitov, musí být pečlivě projednán a zvážen odbornou komisí, kterou tvoří skupina odborníků různého profesního zaměření. Každý z členů musí disponovat hlubokými kulturními a historickými znalostmi.

5.1 Oslavy výročí nedožitých narozenin

Zásluhou Nezdařilovy družky D. Drahotové se pravidelně konají pocty k výročí úmrtí L. Nezdařila. První setkání bylo 26. ledna 2002 v rožnovské restauraci Harcovna, kde bylo uspořádáno připomenutí nedožitých osmdesátých narozenin. Za doprovodu zhudebněných veršů na něj zavzpomínali: tehdejší ředitel Valašského muzea v přírodě PhDr. Jaroslav Štika, družka D. Drahotová, T. Kočko s kapelou Orchester a mnoho dalších.⁷⁶

V pořadí druhé výročí se konalo o pět let později a to 29.července 2007 v rámci komponovaného pořadu Ozvěny Valašského Slavína. Oslavy se uskutečnily v konferenčních prostorech Sušáku ve Valašském muzeu v přírodě, kde přišli Nezdařilovi příznivci oslavit jeho nedožitě 85. narozeniny. Oslavy zahájil T. Kočko za hudebního doprovodu pětičlenného orchestru. V druhé části pořadu proběhlo promítání videozáznamu, na kterém byl Nezdařil zachycen při četbě svých veršů. Následovala vernisáž, při které si návštěvníci mohli prohlédnout výtvarná díla všech ilustrátorů Nezdařilových knih. Úctyhodný počet návštěvníků byl důkazem, že si Nezdařilova poezie našla cestu k rozrůstajícímu se publiku. Díla malířů byla v prostorách hojně navštěvovaného Sušáku vystavena až do 31. října 2007.

---

⁷⁶ *Pocta Ladislavu Nezdařilovi*, Spektrum Rožnovska, r. 2002, č. 2, s. 3.

Alena Valová

6 Vzpomínky na dětství a období dospívání v životě Aleny Valové

Alena Valová se narodila v měsíci, kdy romanticky zbarvené listy zlehounka padají na zem a ukazují nám, kolika různorodými barvami může hýřit podzim. Tento jedenáctý měsíc v roce 1937 si vybral právě jedenáctý den k tomu, aby v malebném městečku Baťov u Zlína přivítal na svět zpěvačku jejíž hlas bude obšťastňovat tisíce srdcí.

Alena Valová se narodila v rodině Františka Mikundy a Hermíny Mikundové, rozené Jurygáčkové. Maminka pocházela z Jasenky u Vsetína a otec z Pod Dílů, což je dnešní část obce Hutisko - Solanec.⁷⁷

6.1 Rodiště A. Valové

Když se narodila dcera Alena, bydlela rodina ve Zlíně. Otec František začal pracovat, stejně jako jeho tatínek, v Baťových závodech a proto se rodina musela za práci v roce 1938 přestěhovat do nedalekého Baťova, který dnes nese název Otrokovice. První písemná zmínka o Otrokovících sahá až do roku 1141. V té době byly Otrokovice až do poloviny 14. století ve vlastnictví církve. Teprve ve 14. století přešly do vlastnictví malenovického panství. V průběhu plynoucích let podléhaly Otrokovice stejně jako řada jiných měst feudálním vlivům. Vystřídalo se zde několik majitelů mezi nimiž byla zámožná paní Rotalová a nebo v roce 1822 také Marie Terezie Kobenclová. Největší rozmach Otrokovice zažily ve 30. letech 20. století, kdy byla jejich močálovitá část odkoupena T. Baťou od hraběnky Baltazziové. Na základě jedinečné metody splavování zeminy z nedalekého kopce se Baťovi podařilo močálovitou část vyzvednout o 1m, místy dokonce až o 4m. Na upraveném pozemku začal stavět nové objekty své rozrůstající se firmy a vznikla tak průmyslová čtvrť s názvem Baťov. Nejednalo se však o klasickou průmyslovou čtvrť plnou kouře, ale o zelení protknutou zónu.⁷⁸

Baťa lpěl na tom, aby jeho zaměstnanci žili zdravě a spokojeně. Protože dobře věděl, že jen tak mohou podávat výborné pracovní výkony. Nechal proto vybudovat

⁷⁷ *Rozhovor s A. Valovou* ze dne 9.12.2011

⁷⁸ http://www.otrokovice.cz/newWebOtr/historie/h_hist.aspx

919 domků, převážná část byly dvojdomky, ale také rodinné domy. Jelikož Baťa dokázal vytvořit výborné sociální zázemí pro své zaměstnance, stěhovali se do Zlína lidé z celé republiky, což dokazuje fakt, že ve Zlíně bylo uzavřeno nejvíce sňatků z celého Československa. Také zde vzrostla spotřeba potravin, dle statistiky z počátku třicátých let spotřebovali obyvatelé Zlína úctyhodných 90kg chleba v porovnání s celým ČSR, kde spotřeba činila 159kg.⁷⁹

Již v období docházky do mateřské školy, navštěvovala A. Valová kroužek baletu, ráda recitovala, tancovala a zpívala. Její láska k hudbě a divadlu byla každým rokem silnější. Když v pěti letech dostala od tatínka svůj první hudební nástroj - heligonku, chopila se jí s nebývalou samozřejmostí a během pár hodin na ní dokázala vyloudit ucelenou melodii. Hudební talent zdělila po obou rodičích. Po mamince krásný hlas, po otci divadelní nadání. Tatínek František si dokonce sám vyrobil housličky, na které si po dlouhých zimních večerech vyhrával. Miloval také divadlo. Působil jako režisér a herec v ochotnickém spolku na Baťově. Velký vliv na rozvoji kulturního života v Otrokovicích měla Občanská beseda, která byla založena v roce 1897 a podílela se na pořádání naučných přednášek, pěveckých a hudebních vystoupení, divadelních představení a tanečních zábav.⁸⁰ Proto když se rodina někam stěhovala, zjišťoval tatínek jaké podmínky mu naskýtá tamní kulturní život.

V roce 1947 změnil otec povolání a proto se rodina přestěhovala do necelých 7km vzdáleného Tlumačova, aby zde mohl tatínek pracovat ve firmě Zajíc, která se zabývala výrobou hraček. První tři roky navštěvovala A. Valová základní školu v Baťově, ale do třetí třídy už nastoupila k třídnímu učiteli Inocencovi Pospíšilovi na základní školu v Tlumačově. Vzpomínky na dětská školní léta pod vedením učitele Pospíšila patří k jedněm z nejkrásnějších. Pan učitel Pospíšil byl pedagog, který ze svých svěřenců dokázal vyloudit víc, než si sami mysleli, že mohou zvládnout. Spousta žáků ho tudíž neměla rádo a to zejména proto, že je nutil k houževnaté práci. Ale jako sbormistra ho zbožňovali. Pěvecký sbor se pod jeho vedením probjoval mezi silnou konkurencí až do krajského kola, které se konalo ve Zlíně. Nikdo neočekával vítězství žáků z malé školičky, o to větší bylo překvapení, když soutěž vyhráli.

---

⁷⁹ IVANOV, M. *Sága o životě a smrti Jana Bati a jeho bratra Tomáše*. 1. vyd. Vizovice: Lípa, 1998. s. 82 – 83.

⁸⁰ <http://www.besedaotrokovice.cz/clanky.php?id=1013>

A. Valová spolu se svými třemi kamarádkami ze sboru byla velmi aktivní účastnicí kulturních akcí, které doprovázela svým zpěvem. Na podnět tlumačovského faráře byla požádána, aby chodila zpívat do tamního kostela a to při příležitosti různých výročí a oslav. Již v útlém mládí doprovázel její hlásek mše, svatby, pohřby a nejrůznější společenské události.

Skladatelské začátky Aleny Valové se plně projeví ve třinácti letech, kdy poprvé začala skládat texty k písním.⁸¹

6.2 Volba povolání a následné pracovní uplatnění

Politické poměry neumožňovaly řadě talentovaných lidí uplatnit své nadání a některým dokonce nebylo umožněno zahájit studium dle svých představ. Když došlo na volbu povolání, dostala A. Valová i přes výborné studijní výsledky, na výběr pouze ze tří učebních oborů. Byly to hornictví, hutnictví a stavařina. Z těchto tří pro dívku nelákavých oblastí si zvolila stavařinu. Myslela si, že studium zahájí na střední průmyslové škole. Bohužel ani to jí nebylo umožněno a proto se musela začít učit v učebním oboru zedník na Střední odborné škole stavební ve Zlíně, kde setrvala rok s nadějí přestupu na maturitní obor.

Součástí učebního oboru byla i odborná praxe a tak se A. Valová jako zedník - učeň účastnila i výstavby činžovních domů ve zlínské čtvrti Letná. Když měla po roce přestoupit na maturitní obor, musela se rodina opět přestěhovat, tentokrát ji k tomu přinutil špatný zdravotní stav maminky, která trpěla astmatem. Mikundovi se proto znovu stěhovali za čerstvým vzduchem a krásou nedotčeného venkova do malého rodinného domku ve Viganticích k dědečkovi a babičce. Rodina zde zahájila postupnou rekonstrukci domu, jehož zútulňování si vyžádalo spoustu sil, dřiny a odříkání. Následkem změny bydliště A. Valová studium nedokončila a nastoupila jako administrativní pracovnice do Tesly v Rožnově pod Radhoštěm.

Tatínek František byl opět činný, kromě divadelní režie místních ochotníků organizoval různá kulturní představení a to nejen ve Viganticích, ale i v širokém okolí.

---

⁸¹ *Rozhovor s A. Valovou ze dne 9.12.2011*

Skoro za všemi svými kulturními výlety brával dceru Alenu. Otec programy uváděl, dcera Alena zpívala a doprovázela se na harmoniku.

V roce 1957 se A. Valová seznámila se svým manželem Josefem, který se narodil ve vesničce Vidče. K vzájemnému seznámení Aleny a Josefa přispěla radostná událost a to svatba rodinných známých, které se oba zúčastnili v roli svatebních hostů. Také manžel pocházel z muzikantské rodiny, neboť jeho tatínek byl výborným varhaníkem a basistou. Manžel Josef vystudoval dřevařskou průmyslovou školu a poté pracoval v dřevařských závodech.⁸²

V roce 1958 se novomanželům narodil syn Libor a A. Valová si naplno užívala mateřských povinností. „Počátek mateřství bývá spojen s poklesem významu všech ostatních variant seberealizace, to znamená i profese,“ a ne jinak tomu bylo i u Valové.⁸³ Po zkrácené mateřské dovolené nastoupila opět jako administrativní pracovnice, tentokrát ze zcela praktických důvodů do místního JZD ve Viganticích a to do funkce účetní. O čtyři roky později opět nastoupila na mateřskou dovolenou, aby si užila své dcery Jitky. Po ukončení této radostné životní etapy, nastoupila do JZD ve Vidči, kde pracovala ve funkci účetní až do starobního důchodu.

---

⁸² *Rozhovor s A. Valovou* ze dne 9.12.2011

⁸³ VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. s. 324.

7 Historie kulturního života obce Vigantice

Historie kultury této malebné vesničky sousedící s „Nezdařilovými“ Tylovicemi sahá až do roku 1919, kdy zde byl založen místní odbor Národní jednoty a následně v roce 1920 také pěvecký kroužek, ochotnické divadlo a zcela nová veřejná knihovna. Po válce byla Národní jednota nahrazena Osvětovou besedou. Spolu se zánikem Národní jednoty došlo k oslabení činnosti Divadelního spolku a pěvecký sbor zcela ukončil svou činnost. Veškeré kulturní akce v obci byly od roku 1954 realizovány pod záštitou členů obecního úřadu.

Stejně jako v sousedních obcích, vznikala ve Viganticích celá řada spolků. Některé byly činné pouze pár let, avšak jiné se zde dochovaly až doposud. Jako první byl založen v roce 1899 Hasičský spolek. V roce 1935 to byla Odborová jednota republikánských zaměstnanců ve Viganticích, která si na své první valné hromadě zvolila za předsedu K. Orsága, funkce jednatele připadla na F. Mikundu.

Rok 1932 byl významný pro vznik Klubu Československých Junáků, který se soustředil na pořádání převážně turistických akcí. O deset let později vznikl Sportovní klub a v roce 1949 Tělocvičná jednota Sokol.⁸⁴

V roce 1946 byl opět založen J. Orságem Spolek divadelních ochotníků při místní Národní jednotě. V následujících letech vznikla Ústřední domovina domkařů a maloročníků v republice Československé⁸⁵.

7.1 Zásluhy Aleny Valové na kulturním dění v obci

Když se 12.8.1956 konaly přípravy oslav dokončení výstavby vodovodu, zajišťoval obecní úřad pro své občany bohatý program, ve kterém nechyběl lidový vypravěč, zábavná estráda a vše doplňoval zpěv A. Valové i s harmonikovým doprovodem. O rok později prožívali občané opět radostnou událost, kterou bylo otevření

⁸⁴ BALETKA, T. DRÁPALA, D. *Obec Vigantice*. 1.vyd. Vigantice: OÚ Vigantice, 2011, s. 30 – 37.

⁸⁵ *Odborový, nebo spíše zájmový spolek zemědělců. Sloužil mimo jiné k prosazování pozemkové reformy podle agrárnických představ, vedení prosazovalo přiděly půdy svým členům.*

kinosálu, ve kterém se na první film s názvem Tajemství krve, dostavilo úctyhodných 170 diváků. Velký divácký aplaus vystřídal stále stoupající nezájem a o dva roky později kino zcela zaniklo.

O rozšíření hudební tradice v obci se zasloužil Č. Halamíček, který vedl jazzový kroužek a J. Slovák, který měl na starosti kroužek dechový. Nemalé úspěchy na poli hudebním slavilo pěvecké duo A. Valová a L. Slováková. Jako satirická úderka si ve složení A. Valová, L. Slováková a F. Mikunda (otec A. Valové) odvezli úctyhodné třetí místo z celostátní soutěže estrádních skupin.

První dožínková slavnost se v obci konala v roce 1958 a přinesla sebou rovněž bohatý kulturní program. V 60. letech však došlo k poklesu účasti na zábavách a plesech, obec se proto soustředila na organizování oslav státních svátků, vítání občánků, besedy s důchodci a pořádání zájezdů prostřednictvím JZD.

V 70. a 80. letech zajišťovaly kulturní život v obci jednotlivé složky Národní fronty mezi něž patřila i Osvětová beseda se svou předsedkyní A. Valovou, sbor dobrovolných hasičů, sdružení sportovců, svaz myslivců, Svaz žen a SRPŠ. Kulturní program v obci dokreslovala kapela Vigančanka pod dozorem kapelníka J. Slováka, která doprovázela pravidelné plesy – sportovců, - požárníků, - myslivců, oslavy vítání jara, tělovýchovné akademie, oslavy MDD, odvody branců, myslivecké výlety, stavění a kácení máje, besedy s důchodci. Také otevření nové mateřské školy v roce 1971 bylo slavnostní událostí, která si zasloužila zkušenou moderátorku a tou nemohl být nikdo jiný než A. Valová, která dokonce k této příležitosti složila báseň.⁸⁶

Překrásným završením jednotlivých roků byly v posledních letech adventní koncerty v Kapli Proměnění Páně, kde výborná akustika podtrhla barvu hlasu A. Valové. Tento kostel byl vystavěn v letech 1911-1913, předtím byla v obci pouze malá kaple z roku 1860. V průběhu roku 2009 prošel kostel rekonstrukcí, která byla financována z pravidelných příspěvků farníků a jednoho mimořádného daru.⁸⁷

Po roce 2000 nabraly kulturní akce novou dimenzi. Vigančice, proslavené světoznámým fotbalovým útočníkem M. Barošem, hostily v uplynulých letech hudební skupiny věhlasných jmen jako Katapult, Olympic, zavítal zde slovenský zpěvák Peter

---

⁸⁶ BALETKA, T. DRÁPALA, D. *Obec Vigančice*. 1.vyd. Vigančice: OÚ Vigančice, 2011. s. 32 – 37.

⁸⁷ *Kaple Proměnění Páně ve Vigančicích*, Spektrum Rožnovska, 2009, č. 11, s. 11.

Nagy nebo Michal David. Tyto známe osoby lákaly do Vigantic spoustu návštěvníků z okolních měst a obcí.

Broučkům, které dříve uspávaly pouze světla voskových svíček, financovaly Vigantice velkolepý ohňostroj. Klasický praskající táborový oheň přestal být doprovázen kytarou, ale nahradila ho ohňová show za doprovodu reprodukované hudby. Z výčtu kulturních akcí realizovaných po roce 2000 můžeme usoudit, že už neplatí omšelé: „Co je doma, to se počítá.“ Možná platí přesvědčení, že velkolepé efekty sebou nesou větší zážitky a nebo je kulturní program pouze výsledkem současného kulturního průmyslu, který propaguje masovou kulturu a pozapomíná na regionální umělce.

Ve dnech 6. a 7. srpna 2011 se konaly velkolepé jubilejní oslavy 600 let od vzniku obce Vigantice. V sobotu ve 13:30hod. si přišli na své fanoušci A. Valové, která za klávesového doprovodu J. Urbance vybrala ze svého bohatého repertoáru nejkrásnější písně o lásce. Písně, ve kterých vzdává hold Valašsku, přičemž nezapomněla ani na písně věnované poděkování mamince a tatínkovi. Následně na oslavách vystoupili historičtí šermíři, cimbálová skupina Radhošť a od 19 hod. pódium zabralo kopřivnické duo Angeles, které hrálo k tanci a poslechu až do výbuchu slavnostního ohňostroje. Nedělní odpoledne pak patřilo dechové hudbě Zahořané opět v doprovodu zpěvu A. Valové.⁸⁸

---

⁸⁸ *Pozvánka na jubilejní oslavy 600 let obce Vigantice*, Spektrum Rožnovska, 2011, č. 15, s. 8.

8 Hudba jako celoživotní koníček Aleny Valové

Každý jedince inklinuje k určitým typům zájmů, ale už ne každý jedinec má talent a schopnost v nich vyniknout. „Osobnost člověka je charakterizována zaměřením k určité oblasti zájmů; hodnotí se šíře zájmů a jejich význam pro jeho chování a jednání.“⁸⁹ Každý z nás tíhne ve volném čase k nejrůznějším aktivitám, kterými uspokojuje své potřeby. Někdo dá přednost zálibám před rodinou a někdo se rozhodne zvládat obojí. Abychom byli dobrými rodiči a současně se plnohodnotně věnovali rozvoji zálib, musíme skloubit několik rolí najednou a dokázat si ledasco odepřít. A. Valová to dokázala a po kratičké mateřské pauze se obklopila zaměstnáním a současně hudební činností. V roce 1965 navázala spolupráci s českou televizí a začala účinkovat v řadě hudebně zaměřených pořadů, jako byl cyklus *Písničky s ozvěnou*, *Ostravanko hraj* a jiné. Spolupráce s televizí trvala téměř dvacet let.

V té době také začala její dlouholetá spolupráce s rozhlasem, pro který natočila 28 vlastních písní. Spolu s dechovými kapelami jich pro rozhlas nazpívala úctyhodných 52.

Na žádost hutiského sboru pro občanské záležitosti byla zvána k příležitosti veselých i smutných událostí, aby je oživila písní, která v jejím podání dokázala vyloudit i v těch nejstudenějších srdcích kousek citu. Její hlas nechyběl ani při besedách s důchodci, ani při oslavách mezinárodního dne žen, kdy věnovala maminkám ze svého repertoáru hned několik písní, jako např. *Mámo má*, *Pro maminku*. Působila nejen na Hutisku Solanci, ale také v nedalekých obcích a mětech, např. v Karolínce, Rožnově pod Radhoštěm, Lešné. Na všech zmíněných akcích doprovázel její zpěv klávesový doprovod v podání J. Navrátila.

Naskytuje se otázka: Kde na vše brala čas a sílu? Z odpovědi A. Valové jsem se dozvěděla, že láska k hudbě je její největší hnací silou s níž dokázala překonávat veškeré nástrahy života.⁹⁰

---

⁸⁹ LINHART, J. a kol. *Základy obecné psychologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981, s. 418.

⁹⁰ *Rozhovor s A. Valovou ze dne 9.12.2011*

8.1 Spolupráce s Josefem Navrátilem

K seznámení s J. Navrátilem došlo na základě pracovního setkání, které mělo opět kořeny v muzice. Hudebního učitele, skladatele a výborného muzikanta Josefa Navrátila podporoval v lásce k hudbě rovněž jeho tatínek, který ho naučil hrát na harmoniku. Tento břeclavský rodák se po dětských hudebních začátcích věnoval studiu hry na harmoniku na Základní umělecké škole v Břeclavi a poté nastoupil na Lidovou konzervatoř v Ostravě, kde se učil hře na elektronické klávesy.

V roce 1990 založil cimbálovou muziku Soláň a to ho přimělo k tomu, aby se naučil ovládat další hudební nástroj – cimbál. Při zrodu této hutiské skupiny došlo k prvnímu setkání s A. Valovou a jejich první vzájemné spolupráci.⁹¹

Skupina získala pojmenování po nedalekém kopci Soláň, který je také nazýván „vrch umělců“, nebo-li valašský Olymp a to nejen pro svůj překrásný rozhled po okolí, ale také pro kouzelnou atmosféru. Pod vrcholem Soláň se nachází hospoda Čarták, která byla místem setkání umělců. U dřevěného stolu zde sedávali malíři K. Hofman, F. Podešva a nebo K. Kobzáň. K Solání brzy také začali soustředit svou pozornost režiséři a v roce 1944 zde byl nafilMOVÁN první film *Děvčica z Beskyd*, poté zde byla natočena komedie *Portáši* a snímek *Zítřka se bude tančit všude*. Divácky velmi úspěšný byl také baladický snímek J. Glazarové *Advent* a film *Tvrdé palice*.⁹²

Po ukončení činnosti v souboru Soláň začal Navrátil pracovat jako korepetitor tanečního oboru na základní umělecké škole v Rožnově pod Radhoštěm. Práce korepetitora zahrnuje provádění rytmických cvičení za pomoci hudebních nástrojů. Kromě korepetice vyučuje také hře na elektronické klávesy. Věnuje se skladatelské činnosti, sám složil 30 textů a ve spolupráci s A. Valovou upravili kolem 200 skladeb do vlastní podoby.⁹³

Spolupráce A. Valové s J. Navrátilem byla pro oba velmi přínosná a proto se dohodli na konání společných akcí, jako jsou plesy, zábavy, večírky. Spolupracovali

⁹¹ <http://www.tozusroznov.estranky.cz/clanky/interview/interview-s-panem-ucitelem-josefem-navratilem---korepetitorem-to.html>

⁹² BALÁŠ, M. *Beskydy – Turistický průvodce ČSSR*. Praha: Olympia, 1987, s. 51.

⁹³ <http://www.tozusroznov.estranky.cz/clanky/interview/interview-s-panem-ucitelem-josefem-navratilem---korepetitorem-to.html>

spolu také na vánočních koncertech, které byly inspirací pro vydání CD s názvem Poezie vánoc.

8.2 Spolupráce s hudebními soubory

Lidová hudba má spolu s existencí řady hudebních souborů v Rožnově pod Radhoštěm dlouholetou tradici. Mezi první dochované zmínky patří záznamy o orchestru B. Konráda z roku 1903. Zásluhou návštěvníků rožnovských klimatických lázní, vznikaly ve městě lázeňské dechové orchestry a byla zde možnost učit se hrát na dechové nástroje.

Jedním z nejstarších dochovaných souborů je Rožnovanka, která se pod vedením L. Šašiny v létě roku 1913 představila veřejnosti na lázeňském koncertě. Ani ve válečných letech, kdy byly jakékoliv taneční zábavy zcela zakázány, neukončila Rožnovanka svou činnost a ve třicetipětičlenném složení hrála při promenádních koncertech, kde bylo až 1500 posluchačů. Od roku 1935 mohli diváci shlédnout vystoupení Rožnovanky ve valašských krojích. V roce 1973 činil počet vystoupení kapely v rozmezí 60 - 70 vystoupení ročně. Rožnovanka byla žádaná pro svůj lidový projev, odvažela si ocenění z řady zahraničních zemích, kam byla zvána nejen na soutěže, ale také k příležitosti nejružnějších oslav. Ocenění si také přivezla z nedalekého Maďarska a Rakouska. Materiální podpory se jí dostávalo od Klubu pracujících ROH, později od domu kultury ROH. V 60. – 70. letech se Rožnovanka účastnila bohatého kulturního dění. Pravidelně koncertovala v městském parku v pavilonu u rybníčku, při jarmarcích, májových oslavách, bálech a vítala účastníky každoročních Rožnovských slavností přímo při příjezdu vlaku. Od dubna 1994 velel dechovce saxofonista a sopranista O. Křenek, pod jehož vedením oživila kapelu svým zpěvem A. Valová. V kapele v té době působili regionální zpěváci a zpěvačky – D. Čechová, P. Poruba, manželé M. a M. Porubovi.⁹⁴

Dalším významným souborem, který je obohacován zpěvem A. Valové, je Zubřanka. Tento hudební soubor zastoupený hudebníky z obcí Zubří a Zašová byl

---

⁹⁴ POLÁŠKOVÁ, H. *Vývoj dechové hudby v Rožnově pod radhoštěm*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2010. s. 2 – 10.

založen v roce 1908 kapelníkem Šimurdou. Dle slov nejstaršího člena kapely V. Krupy, sklízela Zubřanka největší úspěch v 60. a 80. letech, kdy měla optimální počet hudebníků (42 muzikantů) a skvělého kapelníka L. Slováka. Kromě pravidelných tuzemských koncertů jezdila každoročně účinkovat na hudební slavnosti do Vysokých Tater, vystupovala také v Tyrolsku, Rakousku, Berlíně, ale také v Československém rozhlase Ostrava.⁹⁵

Lidé si mohou plést Zubrovku se Zubřankou. Ve skutečnosti se ale jedná o zcela jiné soubory. Kapela Zubrovka vznikla teprve v roce 1996, když se její členové v hospodě U Vašků usnesli, že by mohli hrát písničky nejen pro sebe, ale také pro potěšení druhých. Na první úspěšné vystoupení navazovala řada dalších a tak se Zubrovka s výbornými pěveckými výkony J. Holčákové, M. Slovákové, O. Vlčka a později také A. Valové, dostala do povědomí široké veřejnosti.⁹⁶

A. Valová také účinkovala 15 let s rožnovským souborem písní a tanců Javořina, jehož historie sahá až do roku 1961. Kromě pravidelných vystoupení ve Valašském muzeu v přírodě, se Javořina prezentovala v Evropě. Soubor navštívil řadu zemí – Německo, Rakousko, Polsko, Maďarsko, Lotyšsko, Švédsko, Švýcarsko, Bulharsko, Španělsko, Turecko a Francii, za které si v roce 1988 odvezl zlatou medaili z folklorního festivalu, který se konal v Dijonu.⁹⁷

Nezapomenutelná je také její desetiletá spolupráce s ryze ženským pěveckým sborem Polajka, který byl založen v roce 1972 bývalým dlouholetým ředitelem Valašského muzea v přírodě, J. Štikou. Činnost Polajky souvisí s propagací lidové kultury na Valašsku, proto Polajka dodnes nesmí chybět na řadě kulturních akcí a to i za hranicemi České republiky. Název sboru je odvozen od polajky nebo - li máty polejové, která byla pokládána za výborné koření, ale také za lék na všelijaké problémy. Proto byla prohlášována za léčivou a čarovnou bylinu. Říkalo se, že když si dá polajku dívka za výstřih, přiláká k sobě chlapce. Účinek polajky byl umocněný, pokud dívka natrhala rostlinu v předvečer svátku svatého Jana. Bohužel, byla tato rostlinka naposledy

---

⁹⁵ *Zůstaň tu s námi, dechovko česká*, Spektrum Rožnovska, 2011, č. 20, s. 7.

⁹⁶ <http://www.mesto-zubri.cz/cs/o-meste/nase-kulturni-soubory>

⁹⁷ <http://www.javorina-roznov.cz/na-prodej/>

viděna v roce 1977. A přestože polajku dnes nenajdeme, můžeme její pozitivní účinky pocítit při poslechu stejnojmenného sboru.⁹⁸

A. Valová zpívá také v relativně nově založené skupině Zahořané (2006), k jejímuž názvu přispěl fakt, že členové kapely pocházejí z různých vesnic. Kapelník a zpěvák B. Růčka z Prostřední Bečvy charakterizuje svou kapelu: „Zahořané jsou lidé, kteří jsou ochotni obětovat spoustu volného času proto, aby rozdávali radost druhým.“⁹⁹ Kapela disponuje dvanácti muzikanty, reprezentována je zpěvačkami A. Valovou a M. Růčkovou. Skupina nabízí posluchačům široký repertoár lidových písní z Valašska a jižní Moravy, jedná se o známé melodie, které se pod kouzelným hlasem A. Valové mění v pohádku.

Od října 2007 účinkuje A. Valová s valašskomeziříčskou dechovou hudbou s názvem Valašská kapela, která funguje pod záštitou kulturního zařízení města. Nezanedbatelná je i její dřívější desetiletá spolupráce s taneční skupinou Beta – sextet J. Bagára. Deset let byla také sólistkou ostravského dechového orchestru Vítkovák, i malé dechové hudby Třináct Vítkováků.¹⁰⁰

V současnosti řeší hudební soubory problémy spojené s nábořem nových členů. Z celé řady rozmanitých hudebních žánrů nepatří dechová hudba mezi mládeži do skupiny oblíbených. A. Valová byla aktivní členkou hudebních souborů úctyhodných 25let. Na toto období vzpomíná velmi hezky. „Hudba byla vždy to, co mi dávalo sílu žít. Pomohla mi překonat i ty nejtěžší chvíle života.“¹⁰¹

A. Valová se několikrát zúčastnila soutěže s názvem „Hledáme nové skladby pro dechovku“, kterou pořádal Dům kultury města Hodonín. Její texty se dokonce dvakrát probojovaly mezi dvacítku nejlepších.

Když se soutěž konala v roce 2006 v Lanškrouně, cenu diváku si odnesla písnička s hudbou F. Ženčáka s textem A. Valové. O rok později se další jejich společná písnička dostala na přední příčky a probojovala se mezi deset nejlepších.

---

⁹⁸ <http://polajka.webpark.cz/>

⁹⁹ http://valassky.denik.cz/kultura_region/kapela-zahorane-hraje-pro-radost-druhym20100828.html

¹⁰⁰ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/Zivotopis_1.htm

¹⁰¹ *Rozhovor s A. Valovou ze dne 9.12.2011*

9 Vydavatelská a publikační činnost Aleny Valové

Nazpívat a vydat hudební CD není bohužel jen otázka talentu, ale také záležitost finanční. Tyto problémy doprovázely i zrod řady alb A. Valové. Spolufinancování prvních dvou MC přislíbily JZD Vidče a JZD Vigantice. Fanoušci se tak mohli začít těšit na alba své oblíbenkyně. Nakonec však obě dvě družstva od financování odstoupila a jelikož zpěvačce začínaly chodit objednávky na avízované MC, nezbylo jí nic jiného než náklady financovat z vlastních zdrojů.¹⁰²

První MC A. Valové se skládá výhradně z jejich vlastních skladeb a bylo nahrané ve studiu Českého rozhlasu Ostrava v letech 1979 - 1993, kde bylo nazpívané za doprovodu kapel: Ostravanky, Ostravské desítky, Lidové školy umění z Krnova a souboru Landek. Kromě zpěvu A. Valové v něm uslyšíme hlas M. Pavlorkové, J. Laže, R. Tomáše, O. Bury a A. Bracháčka. Soubor osmnácti písní nese název Jdeme k Vám s písničkou a obsahuje kromě stejnojmenné skladby Jdeme k Vám s písničkou, skladby s názvy: Vnoučátko, Pro maminku, Už musíš jít, V Jasenněj, Z vršků do dědiny, Dagmar, Kdopak mi poví, Směs polek, Až přijde neděle, Když křídlovka zpívá, Zpívej s námi, Mám ráda máj, Zahradnická, Přátelům, Rožnovský, Hej tiše, usínej. Své oblíbence si album našlo především u posluchačů dechové hudby. Tanečníci zde najdou rytmy polky, valčíků, výbušného tanga, polské mazurky či decentního anglického waltze. Album sklidilo úspěch také mezi odborníky. Posluchači z řad odborníků projevíli úctu zpěvaččině talentu následujícími slovy uznání:

„Je všude, kde zní melodická muzika pro prostého posluchače. Na valašských bálech, večerech poezie, pořadech pro důchodce stejně jako na koncertních podiích, obřadních síních nebo rozhlasovém či televizním studiu. Asi je to proto, že dovede být stále skromná. A také usměvavá. Ten její věčný úsměv se pak promítá do jejich veršů, nápěvů, textů.“ Jiří Pekárek, hudební redaktor Českého rozhlasu, Ostrava 1991¹⁰³

„Alena Valová je především dobrá zpěvačka - bezprostřednost jejich hudebních nápadů je často velmi zajímavá, snaží se o netradiční spojení svých textů s upřímně

¹⁰² Rozhovor s A. Valovou ze dne 9.12.2011

¹⁰³ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/AVA01.htm

*míněnou muzikou, která láká aranžéry k vytvoření méně obvyklých úprav. Své písničky si většinou i sama interpretuje a zaručuje tak plnou shodu projevu ve všech jeho složkách.*¹⁰⁴

Prof. Mojmír Zedník, hudební skladatel

Druhé album s názvem Až nad Rožnovem bylo opět nahráno v Českém rozhlasu Ostrava ve studiu 3. Jedná se o vlastní texty A. Valové, které byly složeny pro cimbálovou muziku. Album vzniklo za hudebního doprovodu muziky, Technik, Lubina, Lučina a Broln. Na MC najdeme lidové písně vyjadřující úctu k rodičům, lásku k Valašsku a obdiv k přírodě. Při tvorbě textu a hudby spolupracovala A. Valová se svým kamarádem J. Navrátillem, o další úpravy se také postarali J. Rokyta, R. Zapletal a D. Grulih.

Okouzlena Nezdařilovou sbírkou Horní chlupci, začala A. Valová v letech 1984 – 1986 pracovat na převedení textu básní do hudební podoby. Z řady přečtených básnických knih ji Nezdařilova sbírka doslova „očarovala“ svou výpovědí o pozvolně vytrácejícím se obraze starého Valašska. Práce na CD Horní chlupci byla pro Valovou, ale i pro ostatní pracovníky doslova poselstvím, které umožnilo posluchačům během 55 minut načerpat nezapomenutelný zážitek a připomenout si tak atmosféru prastarého kraje.¹⁰⁵

Vánoční období je čas, ve kterém by se lidé měli obdarovávat nejen materiálními dary, ale měli by si umět nadělovat tradiční hodnoty, na které se stále více zapomíná. O malé připomenutím toho, co má nevyčísitelnou cenu, se pokusila A. Valová ve svém vánočním CD s názvem Poezie vánoc. Nalezneme zde písně z pera textaře a skladatele P. Hanniga (Zvon lásky) nebo melodii písně Ave Maria od F. Schuberta. Zpěvaččin hlas doprovází pěvecký sbor Juventus a Anetka Ručková. O hudební doprovod se postaral J. Navrátil, P. a F. Mixa a R. Kňura. CD bylo vydáno ve spolupráci s firmou Vaško Music, Praha v roce 2006.¹⁰⁶

Samotný název alba z roku 2007 Ozvěny lásky napovídá posluchači, že se jedná o seznam skladeb, které jsou protkuté lyrikou. A. Valová v něm sesbírala nejhezčí písně z 50. a 60. let. Album si oblíbí nejen zamilovaní, ale také všichni příznivci balad.

¹⁰⁴ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/AVA01.htm

¹⁰⁵ VALOVÁ, A. *Horní chlupci* [CD], 1. vyd. Ostrava: Český rozhlas, 1999.

¹⁰⁶ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/AVA04.htm

A. Valová zde představuje v doprovodu mužských hlasů V. Vlka a V. Vlčka písně jako: Lásko má, Nech tu lásku spát nebo Líto je mi, líto.

Na CD ozvěny lásky žánrově navazuje CD z roku 2008 - Lásko, pojd' blíž, které se opět snaží vyobrazit lásku ve všech podobách. Nalezneme zde nádherné melodie od světově proslulých hudebních skladatelů, jako byli W. A. Mozart, G. Verdi, A. Dvořák, F. Chopin nebo A. L. Weber. Propůjčit hlas světově proslulým melodiím je velmi těžký úkol a to nejen pro to, že jsou pěvecky náročné, ale zejména pro to, že kritický posluchač má možnost srovnání s řadou jiných pěveckých výkonů.

Ve stejném roce nazpívala A. Valová pro Valašské muzeum v přírodě album Moravská písnička, kde nalezneme nejkrásnější moravské táhlice, které svým hlasem doprovodili: L. Švajda, A. Ryza, J. Kozubík, P. Fojtů, A. Ručková a trio Světliny. Ke zpěvu, který je zejména u táhlých písní těžké sjednotit, jim hrála cimbálová skupina Světlna z Hutiska - Solance. Sama A. Valová se vyjádřila k poselství tohoto alba následujícími slovy: *„Není podstatné, jestli jsme pro písničky sáhli do klenotnice lidového umění našich předků, nebo si zašli k současným skladatelům. Jejich společným jmenovatelem je krása. Všechny vyzářují něhu, co pohladí duši – jsou plné citu, který zahřeje.“*¹⁰⁷

Posledním dosud vydaným CD A. Valové je vánoční dvojalbum Stříbrná noc (2010), které obsahuje celkem 31 písní s ryze vánoční tematikou. Milovníci pastorel zde najdou řadu textů od učitele a výborného hudebního skladatele B. Smišovského, jako např. Znamení zrození, Betlémská hvězd, O vánocích. Ani tentokrát nezazní hlas A. Valové samotný, ale doprovodili ho: A. Ryza, J. Ohradů, O. Vlček, D. Bartoň, V. Pánková, V. Vlček a vokální skupina Majla. O hudební doprovod se postarali: J. Tesařík, R. Kňura, J. Navrátil a P. Mixa. Celkovou vánoční atmosféru umocňuje obal CD, jenž je inspirován motivem obrazu rožnovského malíře J. Zůbka.¹⁰⁸

Jelikož A. Valová je kromě krásného hlasu obdařena také textařským uměním, byla by škoda, kdyby její plejáda textů a veršů zůstala ležet na dně šuplíku. Proto se je jednoho dne rozhodla přetřídít a vybrat z nich ty nejkrásnější, které si čtenáři mohou od roku 2009 koupit v knižní podobě pod názvem Moje lásky.

¹⁰⁷ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/AVA06.htm

¹⁰⁸ „Stříbrná noc“ zpěvačky Aleny Valové, Spektrum, 2011, č. 3, s. 4.

9.1 Písničky pro děti

Od listopadu 2010 spolupracuje A. Valová s českým hudebním skladatel žijícím v Rakousku Romanem Strakou. Na základě jejich vzájemné spolupráce, kdy R. Straka píše hudbu a A. Valová ji obohacuje texty, vznikla spousta úžasných písní, které opět narážejí na stěnu neblahé finanční reality a tudíž jsou odhaleny pouze malému okruhu lidí.

Výsledkem jejich práce vznikly tři zpěvníčky pro děti. Všechny jsou určeny převážně dětem v mateřských školách a žákům prvního stupně základních škol. První z nich je určen těm nejmenším a nese název: *Pojď si hrát*. Ve všech písních se můžeme obdivovat světu nedotčenému zlem, zákeřností a nenávisť. Posluchači se nabízí jedinečná možnost ponořit se do světa her a zábavy, který nezná přetvářku a zášť. Malý zpěvák si z každé sloky odnáší ponaučení a nenásilným způsobem formuje svou lásku k přírodě a všem živým tvorům, což je patrné z již samotných názvů písní: *Mraveneček, Káčata, Pes a kočička, Zvířátka, Motýlek, Mateřídouška, Páv a šnek, Beruška*.¹⁰⁹

Druhý sborník děti podněcuje k hlubšímu zamýšlení, mohou se v něm setkat se slovíčky, které obohatí jejich slovní zásobu o výrazy: konvalinka, špás, leknín, valčík, tango, výr, heligón a groteska. Nenásilným způsobem nabádají malého zpěváka klást si otázky a hledat na ně odpovědi. S pomocí pedagoga nebo rodiče se naučí spojit text s širší perspektivou. První písnička nese název *Pro maminku*, stejně jako celý zpěvník.¹¹⁰

Třetí zpěvník je, jako většina dětských zpěvníků, zcela věnován zvířatům. Každá z písní nese název některého z nich. V textech autorka spojuje svět zvířat se světem lidským: „Dlouho malá kůzlata mámu prosila, ať jim k vánocům koupí mobila“.¹¹¹ „Já mám vzácného papouška, říká se mu kakadů, právě mi šeptá do ouška, co uslyšel u sousedů. Ale teď ho musím prodat, cena je výhodná, naučil se opakovat jen slova nevhodná.“¹¹²

¹⁰⁹ VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Pojď si hrát*, s. 1–12.

¹¹⁰ VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Pro maminku*, s. 1–12.

¹¹¹ VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Kůzlátka*, 1 s.

¹¹² VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Kůzlátka*, 9 s.

Když prolistujeme zpěvníky určené dětem, narazíme hned na několik společných prvků:

- a) *Jednoslovné názvy písní* označující slovo, které se v písni obvykle opakuje vícekrát. Ve sborníku s názvem *Ryba z Havaje*, jehož autorkou je známá zpěvačka Zora Jandová a Zdenek Merta, najdeme píseň s názvem *Klokani*, kde se slovo *klokan* v různých slovních tvarech opakuje desetkrát. Dalším důkazem jsou písně: *Hroši* – slovo *hroch* devatenáctkrát, *Dingo* - slovo *dingo* uvedeno dokonce osmadvacetkrát, *Yak* - slovo *yak* čtrnáctkrát.¹¹³
- b) *Slova nesoucí označení zvířat* – oblíbené jsou názvy ptáků (*holubička*, *vrabčáci*, *kos*, *špaček*, *kukačka*) nebo také názvy exotických zvířat (*Krokodýl*, *Tygr*, *Chobotnice*). U nás jednoznačně nejoblíbenější je *Krteček*. Z pěti náhodně vybraných sborníků písní pro děti, jsem ho našla ve třech zcela originálních verzích:

Krtek

*„Minulý čtvrtek,
šel po mně krtek,
že jsem mu, potvoře,
jen taktak utek.*

*Vylezl ze země
dva kroky vedle mě
a tak až tajemně
vám si mě změřil
od hlavy k lopatě -
a já mu, proklatě,
vždycky tak věřil!“¹¹⁴*

E. Frynta

---

¹¹³ JANDOVÁ, Z. MERTA, Z. *Ryba z Havaje*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2007, s. 15 – 71.

¹¹⁴ SKOUMAL, P. ŠRUTA, P. a FRYNTA, E. *Kdyby prase mělo křídla*. 1. vyd. Praha: Egmont, 1999, s. 32.

Nepořádný krtek

Bylo ráno a byl čtvrtek.

Jaký krásný den!

Před chalupou lezl krtek

právě z díry ven.

„Kdo tě pustil do zahrady?“

zlostně jsem se ptal.“

„Když jsem se pak vracel zpátky,

krtek už byl pryč.

Lajdák jeden!

U hromádky nechal ležet rýč.

Obrátil se ke mně zády a ryl klidně dál.“¹¹⁵

Havel J.

Krtek

„Hlídá krtka kočka,

prý si na něj počká,

za to, že tenhle zahradníček

udělal kopečky do kyticěk.

Spoustu tajných chodbiček znal,

do jedné z nich se krtek schoval.“

A. Valová¹¹⁶

---

¹¹⁵ DVOŘÁK, L. *Já písnička*, 2. vyd. Cheb: Music Cheb, 1993. s. 88.

¹¹⁶ VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Pojď si hrát*, s. 6.

Při rozboru jednotlivých písniček o krtkovi je jasné, že každý autor pojal píseň zcela jiným způsobem. V podání E. Franty je krtek pojímán jako nepřítel člověka, před kterým bychom měli být ostražití. Pokud bychom nevěděli, že je krtek malé zvířátko, mohli bychom si ho představovat jako tvora, který nás může napadnout a je třeba se ho bát. Pro děti za nevhodné považuji označení krtka potvorou.

Krtek, o kterém píše Havel, se může dětem jevit jako tvor, který dokáže lidem zkazit náladu i za krásného dne. Ovšem přirovnání k lajdákovi můžeme pochopit hned dvojím způsobem:

- a) může to být někdo, kdo je líný (jenže ten by nepracoval a tudíž neryl)
- b) může se jednat také o někoho, kdo je nepořádný (to by odpovídalo nepořádku, který nám krtek může udělat na zahradě)

Otázkou je, zda si děti dokáží přiřadit správný výraz v kontextu s textem. Další analogii můžeme také vidět v tom, že když nechal ležet rýč, nemohl přece pokračovat v rytí dál. Tento text se mi jeví pro děti málo srozumitelným.

Krtek v podání A. Valové dokáže nejvíce navodit asociace spojené s pohádkovým krtečkem v modrých kalhotkách. Lze v něm spatřit nápaditého tvora, který občas zlobí zvířátka kolem sebe, ale nikomu neublíží. Autorka si správně uvědomila, že text je určen výhradně dětem a proto neváhala použít zdobných výrazů (zahradníček, kytíček, chodbiček, kopečky). Z písničky jasně vyplývá, že na chytání krtka máme kočku. Text je srozumitelný, neobsahuje hanlivé výrazy a je dobře zapamatovatelný.

Stále více se z textů adresovaných dětem vytrácí bezelstnost, upřímnost a tradiční hodnoty. Autoři zapomínají, jak je významné dětem představovat postavy z reálného světa, které dokáží prožívat dobrodružství bez agresivity, násilí a záště. Zapomíná se také na důležitost zakomponovat přírodu a svět zvířat do dějů dětských knih. Stoupající agresivita a šikana jsou alamy, které bychom neměli přehlížet. Když zavzpomínáme na knihy, které nám maminky předčítaly, vybaví se nám příběhy dětí prožívající realitu všedních dní. A přesto jsme v nich dokázali spatřovat hrdiny, kteří prožívali velká dobrodružství. Důkazem jsou například příběhy dětí z knih *O letadélku Káněti* a *Honzíkova cesta*.¹¹⁷

---

¹¹⁷ ŘÍHA, B. *Honzíkova cesta*. 21. vyd. Praha: Librex, 1991, s. 5 – 75.

Zmiňované zpěvníky jsou ve fázi, kdy hledají cestu ke svým posluchačům. Bohužel není grant, který by financoval náklady spojené s vydáním a jejich distribucí. Malou nadějí je pro A. Valovou to, že školský portál přislíbil nabídku na uveřejnění zpěvníků na svých webových stránkách.

10 Pracovní plány A. Valové

Přestože by A. Valová ráda dovedla dlouhý seznam svých písní do finální podoby tím, že by je nazpívala a vydala na CD, naráží na finanční bariéru, která ji neumožňuje potěšit posluchače novými tituly. Existuje již celá řada CD, které dosud čekají na svého producenta.

Výsledkem spolupráce s R. Strakou nejsou pouze zpěvníky pro děti, ale také pro dospělé. Čehož jsou důkazem dosud nevydané dva Zpěvníky o růžích adresovaný nejen všem zamilovaným, ale také lidem milujícím něžné růže včetně jejich drsných trnů. Téměř v každém názvu písně objevíme název této překrásné květiny a to v nejrozmanitějších variantách: Růženka, Růžové květy, Růže růžová, atd. Na podkladě Zpěvníku o růžích může hráč vyloudit na svém hudebním nástroji rytmus polky, valčíku a nebo čtyřčtvrťového rytmu.

Z pera Valové a notového doprovodu Straky vznikl Zpěvník ostatních skladeb, na kterém nalezneme celou řadu písniček pro radost a potěšení. Zásluhou jejich vzájemné spolupráce již vzniklo úctyhodných 200 písní pro radost a potěšení.

Mezi další dosud nevydaná CD řadíme:

Dvojalbum S láskou, které má svým charakterem navazovat na již vydané Ozvěny lásky. Přípravované album obsahuje 64 písní známých hudebních skladatelů, jako jsou P. Janda, K. Svoboda a nebo J. Zmožek.

Pokračování se také dočká album Lásko, pojd' blíž, i když tentokrát ponese název Měj mě rád a představí se na něm známé skladby jako Con Te Partiom, Ave Maria, Věrné milování nebo Proč nejsi tam, kde já.

Další trojice CD je určena posluchačům dechové hudby. Na prvním albu s názvem Kapelo, začni hrát najdeme texty A. Valové na hudbu F. Ženčáka. Druhé CD nese název Kapela jede k vám a tentokrát je autorem hudby E. Riedl. Na třetím albu Zpívání měj rád najdeme vlastní texty v kombinaci s různými autory hudby – J. Dořičákem, A. Vaškem, ale také samotné A. Valové a řady dalších.

V archivu autorky nalezneme také sérii třech CD určenou výhradně pro smuteční obřady. Již samotné názvy alb, jako Neplačte oči mé, Loučím se s Vámi a Smutný večer, nám vhánějí slzy do očí.

Pro záležitost zcela opačnou (svatbu), jež je doprovázena radostí a veselím, sestavila A. Valová dvojalbum, jehož první část nese název Sen lásky a druhá část S láskou.

A. Valová doufá, že bude moci své tituly v co nejbližší době nabídnout svým posluchačům a že se jí podaří získat potřebné finanční prostředky.¹¹⁸

Závěr

---

¹¹⁸ http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/Pripravujeme.htm

Začátek každé nové životní zkušenosti je krokem do neznáma. Někdy se jedná o krůček první, někdy se zastavíme a nezvládneme pokračovat dál. Nikdy nevíme, co respektive kdo s námi bude držet krok a kdo nám podá opěrnou hůl. Až úplně na samém konci cesty si můžeme říct, jestli těch tisíc mil mělo smysl a naplnilo cíl.

Po prostudování archivních materiálů a historických pramenů se mi naskytla možnost nahlédnout na osobnost L. Nezdařila z několika úhlů pohledu. Ve významném básníkovi mám nyní možnost spatřovat rozverného žáčka obcházejícího rožnovské krámký, studenta gymnázia zahloubaného do četby poezie, válečného vězně, posluchače filozofické fakulty, ale také kamaráda, který nezapomíná na význam slova přítel. Vnímám ho, jako svůj pedagogický vzor, neboť jen skutečně dobrý učitel dokáže nadále žít ve vzpomínkách svých žáků. Psala jsem o něm jako o vlastenci, který zůstal věrný nejen své zemi, ale také rodišti, kterému věnoval celé své srdce, které prostřednictvím jeho Horních chlapců bije dál. L. Nezdařil byl člověk, kterému patří tisíceré díky nejen za Valachy.

Šťastným bych označila den, kdy jsem měla možnost setkat se se zpěvačkou, textařkou a šířitelkou Nezdařilových veršů A. Valovou, která je cenným důkazem toho, že půvab slova ve spojení s hudbou nezná hranic. Když se podrobně seznámíme s její tvorbou, pochopíme, proč právě ona zhudebnila Nezdařilovy verše. Kromě mimořádného hudebního talentu disponuje schopností vnímat a vyjadřovat krásu ve všech podobách a rozávat ji prostřednictvím písní.

Otevřenou otázkou zůstává, zda je vůbec schopno dnešní publikum plně přijímat zmiňované hodnoty. Přesto je velmi důležité vytrvat a tyto čisté myšlenky šířit, neboť právě díky nim se máme ještě možnost občas pozastavit a ujasnit si, co je pro nás opravdu cenné.

Vzhledem k rostoucímu trendu poznávání zahraničních zemí a vzdálených kultur, jsem ve své práci záměrně nastínila obraz neúrodného valašského kraje a dopady války, která během pár let proměnila chalupy v chýše. Přes všechny stinné stránky rodného kraje, dokázali lidé svůj domov milovat a s úctou se do něj vracet. Současně jsem také chtěla upozornit na význam předávání lidových tradic jednotlivým generacím a na důležitost uchování regionální kultury.

Cílem mé práce bylo zdokumentovat život a dílo dvou regionálních osobností Valašska, připomenout jejich veřejné zásluhy a představit je jak po stránce lidské, tak i po stránce profesní. Proto bych byla ráda, kdyby se mi prostřednictvím této práce podařilo nastínit výjimečnost L. Nezdařila a A. Valové tak, aby je lidé po přečtení těchto stránek vnímali jako osobnosti, které si zaslouží velké uznání a obdiv za vše, co pro společnost doposud udělaly.

Diplomová práce bude umístěna v knihovně Valašského muzea v přírodě, kde bude zpřístupněna k nahlédnutí nejen zaměstnancům muzea, ale i jeho návštěvníkům. Právě ve Valašském muzeu v přírodě jsem měla možnost čerpat jedinečné informace, které se staly cenným informačním zdrojem této práce.

Seznam použité literatury, pramenů a elektronických zdrojů

A Literatura

- BALÁŠ, M. *Beskydy – Turistický průvodce ČSSR*. Praha: Olympia, 1987, 259 s.
- BALETKA, L. *Valašské Meziříčí - Črty o vývoji města a jeho památkách*. 1. vyd. Valašské Meziříčí: Moravské tiskařské závody, 1971. 82 s.
- BALETKA, T. DRÁPALA, D. *Obec Vigantice*. 1.vyd. Vigantice: OÚ Vigantice, 2011. 110 s.
- BARTOŠ, F. *Lid a národ. Sebrané rozpravy národopisné a literární*. Svazek první. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2003. 244 s.
- DEMETZ, P. *Pražská léta Reineru Marii Rilka*: 1. vyd. Praha: Aula, 1998. 174 s.
- DEMETZ, P. *Praha ohrožená 1939-1945*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2010. 416 s. ISBN 978-80-204-1798-5.
- DVOŘÁK, L. *Já písnička*, 2. vyd. Cheb: Music Cheb, 1993. 114 s.
- FABIÁN, J. *Slovník osobností kulturního a společenského života Valašska*. 1. vyd. Valašské Meziříčí: Občanské sdružení Valašské Athény, 2000. 198 s. ISBN 80-2138-5704-5.
- FROMM, E. *Umění milovat*. 6.vyd. Praha: Český klub, 2010. 126 s. ISBN 978-80-86922-32-4.
- HAJŠMAN, J. *V drápech bestie*. 1. vyd. Praha: XYZ, s.r.o., 2010. 401 s. ISBN 978-80-7388-299-0.
- HALENKOVSKÝ, P. *Od ogarů po staříčky*. 1.vyd. Vsetín: Vsacan, 1999. 183 s.
- IVANOV, M. *Sága o životě a smrti Jana Bati a jeho bratra Tomáše*. 1. vyd. Vizovice: Lípa, 1998. 382 s. ISBN 80-86093-14-X.
- JANDOVÁ, Z. MERTA, Z. *Ryba z Havaje*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2007. ISBN 978-80-204-1590-5. 76 s.
- JESENIN, S. *Luna z jantaru*. 1. vyd. Praha: Albatros, 1973. 115 s.
- JESENIN, S. *Zvony v trávě*. 1. vyd. Praha: Odeon, 1975. 202 s.
- JUREČKA J. *Rekviem za staré Valašsko*, Opava: Slezská univerzita, 2002. 117 s.
- KULIŠTÁK, M. *42Hodin Jak jsme prožívali osvobození*, 1.vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Kartis + Co s.r.o., 2005. 136 s. ISBN 80-239-4258-1.

- LINHART, J. a kol. *Základy obecné psychologie*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1981, 418 s.
- MIKULCOVÁ, M. GRACLÍK, M. *Kulturní toulky Valašskem*. 1. vyd. Frýdek Místek: Alpress, 2001. 390s. ISBN 80-7218-649-3.
- NEKUDA, V. a kol., *Okres Vsetín: Rožnovsko – Valašskomeziříčsko – Vsetínsko*. 1.vyd. Valašské Meziříčí: Hvězdárna a Muzejní vlastivědná společnost, 2002. 963 s. ISBN 80-86298-09-4.
- NEZDAŘIL, L. *Česká poezie v německých překladech*, 1.vyd. Praha: Academia, 1985, 385 s.
- NEZDAŘIL, L. *Horní chlupci*. 3. vyd. Ostrava: Profil, 1983. 123 s.
- NEZDAŘIL, L. CVIKL, Z. a VYSTAVĚL, V. *Rožnov pod Radhoštěm ve starých pohlednicích*. 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská kulturní agentura, 1997. 87 s.
- PAVLÍČEK, V. *O české státnosti: Úvahy a polemiky. I, Český stát a Němci*, 1.vyd. Praha: Karolinum, 2002. 413 s.
- ŘÍHA, B. *Honzíkova cesta*. 21. vyd. Praha: Librex, 1991. 75 s. ISBN 80-900813-5-5.
- ŘÍHA, B. *O letadélku Káněti*. Praha: Axioma, 2011. 85 s. ISBN 978-80-7292-196-6.
- SKOUMAL, P. ŠRUTA, P. a FRYNTA, E. *Kdyby prase mělo křídla*. 1. vyd. Praha: Egmont, 1999, 70 s. ISBN 80-7186-401-3.
- SUTNAR, J. *Tiché lásky*. 1.vyd. Moravská Ostrava: Praha: Lukasík, 1943. 92 s.
- ŠRÁMEK, F. *Hudba nad splavem*. 1.vyd. Praha: Knihtisk, 1956. 116 s.
- ŠULEŘ, O. *Paměť domova*, 1. vyd. Opava: Optys, 1994. 334 s. ISBN 80-85819-25-2.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.

B Prameny

- Almanach k 90. výročí založení Jazykové školy s právem SJZ hlavního města Prahy.*
Praha: Jazyková škola s právem SJZ, 2010, 115 s.
- DEMETZ, P. *Sadné zrno*. Tvar, 1997, r.5, č.18, s. 17.
- DEMEL, J. *Básník Horních chlapců Ladislav Nezdařil*, Valašsko 1999, č. 1, s. 30 – 31.
- KRAMOLIŠ, Č. *Vlastivěda Moravská*. Brno: Musejní spolek, 1907. 228 s.
- NEZDAŘIL, L. *Poslední večere české poezie*: Tvar, 1997. r. 6, č. 18, s. 17.
- POLÁŠKOVÁ, H. *Vývoj dechové hudby v Rožnově pod Radhoštěm*. 1.vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, 2010. 15 s.
- PUTZLACHER, R. *Ladislavu Nezdařilovi k jeho nedožitým 85. narozeninám*, Valašsko, 2007, č. 1, s. 46 – 47
- SIEBENSCHINOVA, A. *Literární noviny*, 1994, r.5, č. 45, s. 5
- VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Kůzlátka*, 12 s.
- VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Pojď si hrát*, 12 s.
- ZAHALKA, J. *20 let Tylovic*. 1. vyd. Brno: Novina, 1934. s. 5.
- Kaple Proměnění Páně ve Viganticích*. Spektrum Rožnovska, 2009, č. 11, s. 11.
- Pocta Ladislavu Nezdařilovi*, Spektrum Rožnovska, 2002, č. 2, s. 3.
- Pozvánka na jubilejní oslavy 600 let obce Vigantice*. Spektrum Rožnovska, 2011, č. 15, s. 8.
- Rozhovor s A. Valovou ze dne 7.10.2011*
- Rozhovor s A. Valovou ze dne 9.12.2011*
- Pozvánka na jubilejní oslavy 600 let obce Vigantice*, Spektrum Rožnovska, 2011, č. 15, s. 8.
- Zůstaň tu s námi, dechovko česká*. Spektrum Rožnovska, 2011, č. 20, s. 7.

C Elektronické zdroje

Archiv pořadů ČT1, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097944695-nas-venkov/407235100041014-buraju-staru-pec/>

Cimbálová muzika Polajka, [online]. Dostupné z WWW: <http://polajka.webpark.cz/>

České národní listy, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.ceskenarodnilisty.cz/clanky/phdr-karel-richter-csc-sudety-x.html>

Databáze českého amatérského divadla, [online]. Dostupné z WWW: http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=prehlidka_rocnik&id=1228

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.ff.cuni.cz/FF-8793.html>

Folklorní soubory, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.folklornet.com/index.php?page=4>

Gymnázium Františka Palackého, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.gfpvm.cz/index.php?who=historie&page=abiturienti&zmenu=studenti>

Chemicko – farmaceutický kartel, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.anticapitalista.com/revo-cz/2007/09/29/chemicko-farmaceuticky-kartel-cesta-pres-osvetim-k-evropske-unii-dil-1/> [online]. [cit. 2011-10-12].

Informační portál města Otrokovice, [online]. Dostupné z WWW: http://www.otrokovice.cz/newWebOtr/historie/h_hist.aspx

Město Zubří, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.mesto-zubri.cz/cs/o-meste/nase-kulturni-soubory>

Nekrolog k úmrtí prof. Jana Patočky, [online]. Dostupné z WWW: http://totalita.cz/vysvetlivky/o_patockaj_01.phpl

Obrys Kmen, [online]. Dostupné z WWW: obrys-kmen.cz/index.php?rok=2005&cis=49&cl=13

Otevřená encyklopedie, [online]. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Grunt>

Otrokovická beseda, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.besedaotrokovice.cz/clanky.php?id=1013>

Soubor písní a tanců Javořina, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.javorina-roznov.cz/na-prodej>

Stránky Aleny Valové, Dostupné z WWW: http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/Zivotopis_1.htm

Střední škola informatiky, elektrotechniky a řemesel, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.roznovskastredni.cz/historie.php>

Taneční obor ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm, [online]. Dostupné z WWW: <http://www.tozusroznov.estranky.cz/clanky/interview/interview-s-panem-ucitelem-josefem-navratilem---korepetitorem-to.html>

Valašský deník, [online]. Dostupné z WWW: http://valassky.denik.cz/kultura_region/kapela-zahorane-hraje-pro-radost-druhym20100828.html

VALOVÁ, A. *Horní chlapani* [CD], 1. vyd. Ostrava: Český rozhlas, 1999.

Přílohy – Seznam příloh

Č. 1 *Fotografie Budovy gymnázia z roku 1910.* Převzato z *Valašské Meziříčí - Črty o vývoji města a jeho památkách.* 1. vyd. Valašské Meziříčí: Moravské tiskařské závody, 1971. s. 51.

Č. 2 *Fotografie Fassmannovy vily kolem roku 1906.* Převzato z *Rožnov pod Radhoštěm ve starých pohlednicích.* 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Městská kulturní agentura, 1997. s.19.

Č. 3 *Fotografie Roubených domů č. 69 a č.70 v Tylovicích.* Převzato z KULIŠŤÁK, M., *42Hodin Jak jsme prožívali osvobození,* 1.vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Kartis+Co s.r.o., 2005. s. 43.

Č. 4 *Fotografie rodného domu Ladislava Nezdařila.* Převzato z <http://www.tylovice.cz/clanky/radky-z-historie/vzpominka-na-ladislava-nezdarila.html>

Č. 5 *Fotografie Ladislav Nezdařila s Tomášem Kočkem a moderátorem Karlem Prokešem ze dne 8. srpna 1999.* Převzato z *Spektrum Rožnovska* r.2007, č. 3, s. 9.

Č. 6 *Fotografie pomníku Ladislava Nezdařila.* Převzato z DRÁPALA, D. PREJDOVÁ, R. a SOBOTKA, R. *Valašský Slavín.* 1. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2006. 57 s.

Č. 7 *Fotografie členů souboru Rožnovanka - Alena Valové, Prokop Poruba a Draha Čechová (rok nebyl dohledán).* Převzato z <http://www.knir.cz/ozv/roznovanka.pdf>

Č. 8 *Fotografie dechové kapely Rožnovanka v roce 2004.* Převzato z <http://www.knir.cz/ozv/roznovanka.pdf>

Č. 9 *Fotografie Aleny Valové v nahrávacím studiu Alias, dne 25.10.2011.* Převzato z <http://www.studioalias.cz/kronika/?str=2>

Č. 10 *Fotografie Josefa Navrátila – dlouholetého kolegy a kamaráda Aleny Valové z roku 2009.* Převzato z <http://www.tozusroznov.estranky.cz/clanky/interview/interview-s-panem-ucitelem-josefem-navratilem---korepetitorem-to.html>

Č. 11 *Soupiska vydaných CD zpěvačky Aleny Valové.* Převzato z http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/Kontakt.htm

Č. 12 *Ukázka ze zpěvníku pro děti.* Převzato z VALOVÁ, A. STRAKA, R. *Pojď si hrát,* s. 1 – 3.

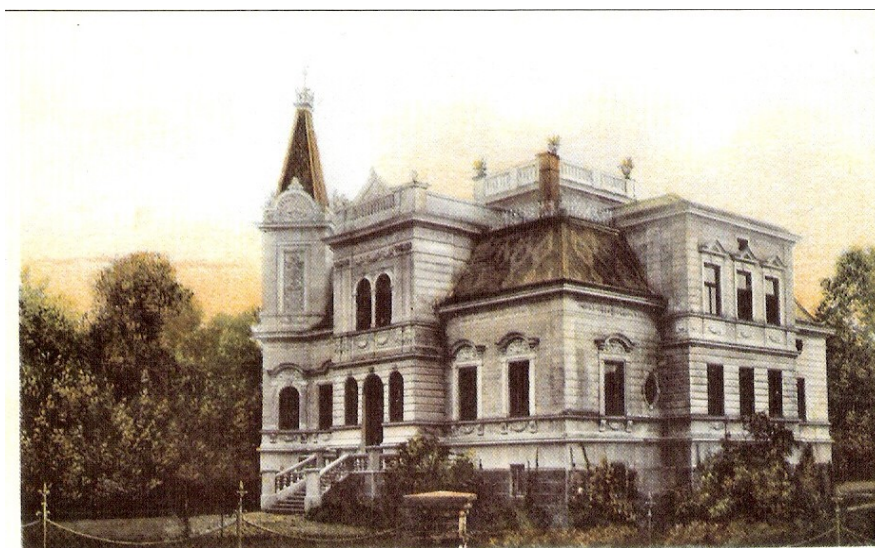
Č. 13 *Sbírka básní a písňových textů - Moje lásky.* Převzato z http://www.alena-valova.atlasweb.cz/index_soubory/Tvorba.htm

Příloha č.1

Budovy gymnázia z roku 1910

Příloha č. 2

Fassmannova vila kolem roku 1906.

Příloha č.3

Roubené domy č. 69 a č.70 v Tylovicích, které vyhořely v pátek 4.května 1945

Příloha č.4

Současná podoba rodného domu Ladislava Nezdařila

Příloha č. 5

*Ladislav Nezdařil s Tomášem Kočkem a moderátorem Karlem Prokešem,
dne 8. srpna 1999 na 10. Valašském folkrockování.*

Příloha č. 6

Pomník Ladislava

Nezdařila

Příloha č. 7

Příloha č. 7

*Zpěváci Rožnovanky – Alena Valová, Prokop Poruba a Draha Čechová
(rok nebyl dohledán)*

Příloha č. 8

Kapelník: Old. Křenek
Uměl. vedoucí: Jind. Dořičák
Zpěv: Prokop Poruba
Alena Valová
(známá z vysílání rozhlasu a televize)

Dechová kapela Rožnovanka v roce 2004

Příloha č. 9

*Alena Valová v nahrávacím studiu Alias v Rožnově pod Radhoštěm, dne
25.10.2011*

Příloha č. 10

Josef Navrátil – dlouholetý kolega a kamarád Aleny Valové v roce 2009

Příloha č. 11

Soupiska vydaných CD zpěvačky Aleny Valové:

1) JDEME K VÁM S PÍSNIČKOU

1. *Jdeme k Vám
s písničkou,*
2. *Vnoučátko*
3. *Pro maminku*
4. *Už musíš jít*
5. *Kdopak mi poví*
6. *V Jasennéj*
7. *Z vršků do dědiny*
8. *Dagmar*
9. *Kdopak mi poví*

10. *Směs polek*
11. *Až přijde neděle*
12. *Když křídlovka zpívá*
13. *Zpívej s námi*
14. *Mám ráda máj*
15. *Zahradnická*
16. *Přátelům*
17. *Rožnovský*
18. *Hajej tiše, usínej*

2) AŽ NAD ROŽNOVEM

1. *Za vigantské hory*
2. *Podla Bečvy*
3. *Neveselý večer*
4. *V tých hážovských
potúčkoch,
V údolí je dědinka*
5. *Šohajku, duša má*
6. *Synečku můj, zapomínaj*
7. *Za Frenštátem v rači
DojdLiduško*
8. *Milý můj*
9. *Darmo ty k nám*
10. *Nad jedlovým hájem*

11. *Do Karlovic přes Barták,
Na Hutisku na kopečku*
12. *Smutno je ně, teskno*
13. *Až nad Rožnovem*
14. *Mamulenko, mamko*
15. *Jatelinka*
16. *Můj roztomilý tatičku*
17. *Ej, keby som bola ftáčik*
18. *Dyž sem byla malá*
19. *U hradiščskéj brány*
20. *Jabloňový révečku, Nemysli,
synečku*

21. *Jak je to slunéčko*
22. *V tem našem háječku*

23. *Za humnama trávniček*
24. *Pobili maměnce*

3) HORNÍ CHLAPCI

Jedná se o pásmo recitované a zpívané poezie ze stejnojmenné sbírky prof. Ladislava Nezdařila.

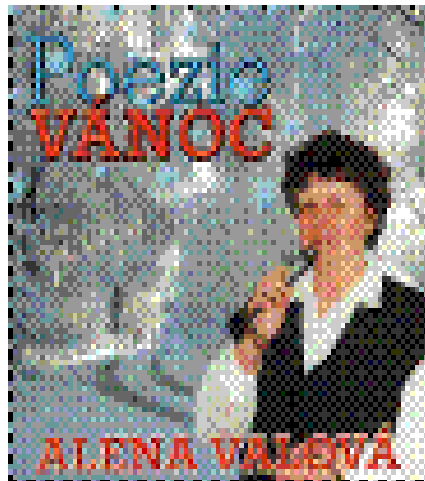
Album je rozčleněno na dvě části:

I. Díl: *Búrajú našu pec*

II.. Díl: *Hučí hora vysoká*

4) POEZIE VÁNOC

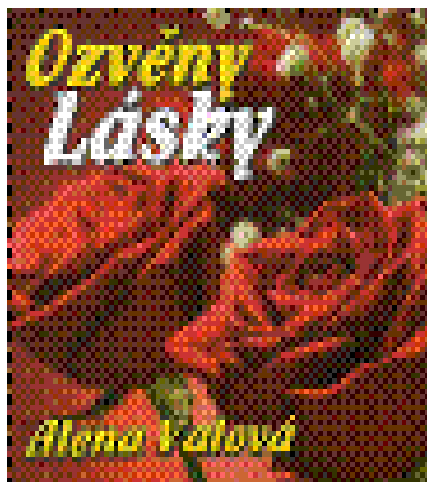
1. *Zvon lásky*
2. *Ave Maria*
3. *Vánoční zázrak*
4. *Oblečte vánoce do písní,
Vánoční hvězda*
5. *Při mně, lásko, stůj*
6. *Mám tě ráda*
7. *Pie Jesu*

8. *Zvonky bílé*
9. *Přání za oknem*
10. *Panis angelicus*
11. *Pod tichou tmou*
12. *Nesplacený dluh*
13. *Za mámou*
14. *Ježíšku náš*
15. *Srdce ve mně zpívá*

5) OZVĚNY LÁSKY

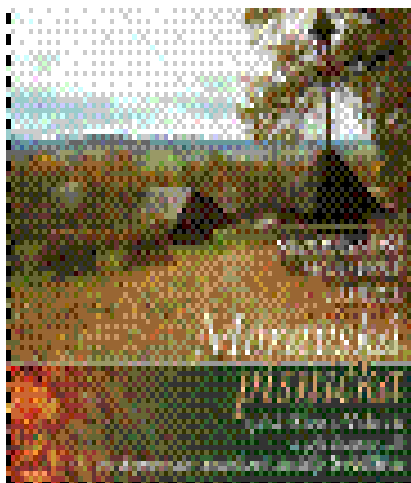
1. Máme tu další dobrý den
2. Lásko má
3. Nech tu lásku spát
4. Ty a já
5. Ozvěna lásky
6. Barcalora
7. Zpívání
8. Strípky snů

9. Líto je mi, líto
10. Mámo má
11. Po prvé
12. Vyprávění v pokoji
13. Ostrov pokladů
14. A tak dál nosíš po kapsách
15. Namaluj déšť

6) MORAVSKÁ PÍSNIČKA

1. Moravská písnička
2. Zahrajte ně z tichúčka
3. Tichá noc
4. a - Mjěl sem já frajárku
b - Škoda ťa, Janičku
c - Na popovském poli
5. Tu lásku enom jednu potkáš
6. a - Susedova stěna
b - Polajko, polajko
7. Krajinou tichou
8. Bože moj, otče moj
9. Za tichú Moravú
10. Gde je ten slavíček
11. a - Rozmarýn , rozmarýn
b – Pod hájíčkem
c – Hořela lipka
12. A keď prišlo bílé ránko

13. Ze suchého javora
14. Ej, žandári
15. Za našima humnama
16. Hádajú
17. a – Dobrý večer frajárečko
b – Šohaju
c – Frajír, milý frajír
18. Vraniků pár
19. Moravská písnička

7) SŘÍBRNÁ NOC

1. Směs (Pastýř nebeský,
Znamení zrození, Domečky
betlémské)

2. Ave Maria

3. Bílá pohádka

4. Zpátky tam domů

5. Dingi – Lingi

6. Desatero (Hallelujah)

7. Směs (Purpura, O
Vánocích, Bílé vánoce, Vždyť
jsou vánoce)

8. Slyš chór vánoční

9. Ave Maria

10. Vítej vánoční čas

11. Pán jde k nám

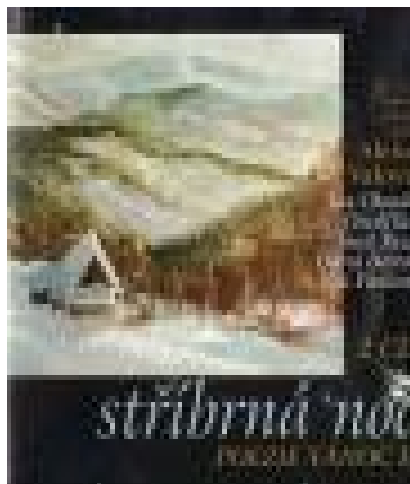
12. Vánoční noc

13. Ave Maria

14. Strom vánočních přání

15. Směs (Vánoční čas, Dny vánoční,
Nejštědřejší den)

16. Směs (Vracím se k nám, Betlémská
hvězda, O vánocích)

17. Ave Maria

18. Vánoční zvon

19. Snad náhodou

20. Tak tiše padá sníh

21. Tobě náš dík

22. Směs (V čas vánoční,
Půlnoční zvon)

23. Bílá noc

24. Veni domine

25. Vánoční zvonky

26. Tenkrát o vánocích

27. Jen spinkej dítě

28. Sníh

29. Ave Maria

30. Do dětských snů

31. Směs (Chtíc aby spal,
Adeste fideles,
Ukolébavka, Tichá noc)

1

01-Pojď si hrát
02-Mravenček
03-Káčata
04-Pes a kočička
05-Písnička
06-Hastrman
07-Zvířátka
08-Motýlek
09-Mateřidouška
10-Páv a šnek
11-Na kolotoči
12-Beruška

Text : Alena VALOVÁ
POJĎ SI HRÁT
 Hudba : Roman STRAKA

Pojď si hrát

Text : Alena VALOVÁ
 Tempo : 110

Opus 840 Roman STRAKA

mf C G7 C am C

Ha - lá, ha - lá, pojď si s ná - mi hrát,

mf G7 C am C d m G G7

ať - jsi vel - ky, ne - bo ma - líš - ky,

mf d m G d m G7 G

pos - ta - ví - me zpí - ka krás - ňý had - ne - bo má - tá -

mf G7 C G7 C am C

me hrát ku - líš - ky. O - to - si - me kní - le sprín - ce -

mf C G7 C C7 F

nou,

mf G7 F G7 F C G C am

o - tev - fe - me spo - lu skrří - ku kou - zel - nou, tak

mf d m F G F G F G7 C

vo - lá - me tě, pojď si s ná - mi hrát. FINE

Haló, haló, pojď si s námi hrát, ať jsi velký, nebo malý,
 postavíme z písku krásný had nebo můžeme hrát kuličky.

Ozvěme krále s princeznou, ať ten zámek z písku bude stát,
 otevřeme spolu skřítku kouzelnou, tak voláme tě, pojď si s námi hrát.

Mravenček

Text : Alena VALOVÁ
 Tempo : 135

Opus 849 Roman STRAKA

f G F G F C G7 C

mf

mf C d m G

Byl smu - tný ma - lin - ký mra - ve - ne - ček,

mf d m G F C

když chěl znát od - po - věd mou,

mf C G F C G

se - dl si pře - de - mnou na za - de - ček

mf G F C G G7 C

jen ať mu dám ra - da - svou.

mf C d m G

Prý pro - blém vy - ře - šit ne - u - mi sám,

mf d m G F C

tak mne o po - moc žá - dá.

mf C G F C G

A - bys byl ve - se - lý, dnes - ka i vpon dě - li,

mf G F G C

naj - di si ka - ma - rá - da. FINE

Byl smutný malinký mravenček, když chtěl znát odpověď mou,
 sedl si přede mnou na zadeček, jen ať mu dám radu svou.
 Prý problém vyřešit neumí sám, tak mně o radu žádá.
 A bys byl veselý, dneska i v pondělí : najdi si kamaráda.

Káčata

Text : Alena VALOVÁ
 Tempo : 150

Opus 855 Roman STRAKA

f C G C G C

mf

mf C G C G C

Po dvor - ku se pro - chá - ze - jí ká - ča - ta,

mf C D7 G7

Zhu - řouf - ká jsou, ja - ko ce - lá ze zla - ta.

mf F G F C G

Když je má - ma vez - me se - bou do vo - dy,

mf C F G C d m G C

po - fá - da - jí hned pla - vec - ké zá - vo - dy,

mf C G C

Na tá - to - ví ka - če - ro - ví je to dob - ře znát,

mf C D7 G7

že má tu svou dro - bo - ší - nu ta - ky hod - ně rád,

mf F G F C G7

má - ma kač - ka je zas bo - ha - tá,

mf C G7 C

vždyť jsou pře - ce zla - tá je - jí ká - ča - ta. FINE

Po dvorku se procházejí káčata, žluťoučká jsou, jako celá ze zlata.
 Když je máma vezme sebou do vody, pořádají hned plavecké závody.
 Na tátovi kačerovi je to dobře znát, že má tu svou drobotinu taky hodně rád.
 Máma kačka je zas bohatá, vždyť jsou přece zlatá její káčata.

Ukázka ze zpěvníku pro děti

Příloha č.13

Sbírka básní a písňových textů - Moje lásky

